

Tydzień Niepodległości w gminie Tuchów

11 listopada przypada 101. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości. Jest to ważny moment w dziejach naszej historii, który celebrować będziemy w naszej gminie już od 3 listopada.

Akademie, spektakl teatralny, programy artystyczne, noc

w muzeum, pogórzański bieg, apel pamięci to wydarzenia o charakterze patriotycznym, które rozpoczną się już 3 listopada.

10 listopada odbędzie się XXI Złot Niepodległościowy „Łowczówek 2019”, a Narodowe Święto Niepodległości obchodźć będziemy w gminie 11 listopada. Do udziału w organizowanych wydarzeniach zapraszamy wszystkich mieszkańców miasta i gminy.

► str. 24

680 LAT MIASTA TUCHOWA

Szanowni Mieszkańcy miasta i gminy Tuchów!

W 2020 roku przypada jubileusz 680-lecia lokacji Tuchowa na prawie magdeburskim. Będzie to okazja do wspólnego świętowania, do którego pragniemy Państwa już dziś serdecznie zaprosić.

Szanując historię, chcemy, by była ona mocnym fundamentem kolejnych lat istnienia naszego miasta, na którym staną filary przyszłości. Chcemy, aby organizowane uroczystości łączyły nas jako społeczność przede wszystkim, ale również łączyły przeszłość z przyszłością, umacniając wartość bliskiego nam wszystkim miejsca.

Dlatego też chcielibyśmy prosić Państwa o przedstawianie propozycji

wydarzeń, które charakteryzowałyby się innowacyjnością, angażowałyby jak największą liczbę mieszkańców. Spośród najciekawszych i możliwych do przeprowadzenia grupa programowa obchodów 680-lecia miasta wybierze najciekawsze i postara się je zrealizować.

Propozycje można przedstawiać do 10 listopada br. poprzez:

- zgłoszenie pomysłu online na tuchow.pl,
- wypełnienie formularza zamieszczonego na str. 17 gazety,
- złożenie formularza w sekretariacie Domu Kultury w Tuchowie,
- przesłanie wiadomości prywatnej na profilach społecznościowych Domu Kultury i Urzędu Miejskiego,
- e-maila, pisząc na adres: 680lat@tuchow.pl

Ogólnopolski problem gospodarki odpadami komunalnymi naszym problemem

Mieszkańcy gminy odczuwają ten problem, płacąc za śmieci segregowane więcej.

Uchwała Regionalnej Izby Obrachunkowej regulująca opłatę za śmieci pobieraną od mieszkańców, brak odpowiedniej regulacji prawnej oraz odpowiednich rozwiązań na poziomie całego kraju, potrzeba inwestowania w gminę – takie przyczyny zaistniałej sytuacji podaje burmistrz Tuchowa, przedstawiając plany racjonalnej gospodarki odpadami na kolejny rok.

► str. 3

Nowe boisko – nowe możliwości

Od października cieszyć się mogą sportowcy gminy Tuchów, którzy grać będą mecze na nowym boisku przy szkole podstawowej w Tuchowie.

Inwestycja – dofinansowana ze środków Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Małopolskiego – podnosi poziom bezpieczeństwa użytkujących boisko, na którym została m.in. wymieniona powierzchnia. Zatem niech służy jak najlepiej!

► str. 2

Dofinansowana Sanktuaryjna Orkiestra Dęta w Tuchowie

Czek na 10 000 zł odebrali kapelmistrz Orkiestry – Piotr Kucharzyk oraz dyrektor Domu Kultury w Tuchowie – Janusz Kowalski w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego w Krakowie.

Nagroda została przyznana w ramach konkursu „Małopolskie Orkiestry Dęte 2019 – NA START!”.

Jego celem było wspieranie tych, którzy pielęgnują kulturę regionu dla przyszłych pokoleń.

► str. 3

Bogu na chwałę, ludziom na ratunek! Najlepsi strażacy tylko u nas!

Uśmiechnięty, energiczny, gotowy do działania, otwarty na współpracę, z pasją i zaangażowaniem pełniący służbę i misję strażaka.

Lukasz Giemza – prezes OSP w Tuchowie i Komendant Gminny ZOSP RP podczas Małopolskiej Gali Strażackiej uzyskał tytuł Najlepszego Strażaka Ochotnika Województwa Małopolskiego 2018 roku. Dostrzeżeni zostali również druhowie z Dąbrówki Tuchowskiej i Mesznej Opackiej. Laureatowi i wyróżnionym serdecznie gratulujemy.

► str. 2

U honorowani podczas sesji Rady Miejskiej

Srebrny Krzyż Zasługi za działalność na rzecz społeczeństwa lokalnego otrzymali: Ewa Michałek, Kazimierz Baran, Aleksander Kajmowicz.

Wyróżnienie za osiągnięcia w kolarstwie górskim natomiast Gabriela Hudyka.

Szczególne osiągnięcia, zdobywane na różnych płaszczyznach aktywności, są powodem do dumy i radości. Wyróżnionym gratulujemy i dziękujemy za ich pracę.

► str. 3

Chwałę i pamięć – to jesteśmy winni walczącym pod Łowczówkiem

Bitwa pod Łowczówkiem to jedna z ważniejszych bitew stoczonych podczas I wojny światowej, która pochłonięła wiele ofiar. O tym fakcie i miejscu pochówku żołnierzy przypomina Lilianna Lipka w kolejnym, historycznym artykule.

Autorka stara się przybliżyć nie tylko to, jak doszło do powstania cmentarza w Łowczówku, ale przede wszystkim przypomina sylwetki niektórych żołnierzy, którzy oddali swe życie za wolność. Pamiętając o słowach Józefa Piłsudskiego: *Naród, który nie szanuje swej przeszłości, nie zasługuje na szacunek teraźniejszości i nie ma prawa do przyszłości*, warto zapalić na ich grobach znicze.

► str. 4

Zarządzają pasją podczas Tuchowskich Festiwalu Podróżników

Trzecie już spotkanie z podróżnikami odbędzie się 15 i 16 listopada w tuchowskim Domu Kultury, a wśród gości:

Karol Gut i Aleksandra Sutkowska, Albin Marciniak, Dariusz Grochał, Jacek Matuszczak, Michał Szczęśniak.

Rozmowy, relacje z podróży, projekcje filmów, opowieści o podróżach niezwykłych i miejscach w Polsce szczególnie, lecz mało znanych... To tylko niektóre z zagadnień, które

zostaną poruszone. Zatem złap w zagle pomysły wiatry i odkrywaj świat! Zaczynaj już 15 listopada.

► str. 23

Dzień Edukacji Narodowej – święto nauczycieli

WIKTOR CHRZANOWSKI

Wpiątek 11 października 2019 r. odbyła się uroczystość z okazji Dnia Edukacji Narodowej, podczas której wręczono wyróżnienia i Nagrody Burmistrza Tuchowa.

Burmistrz Magdalena Marszałek podziękowała za wieloletnią pracę nauczycielom i pracownikom obsługi szkół, obchodzącym jubileusze pracy oraz przechodzącym na emeryturę. Jubileusze pracy w oświacie przeżywało w tym roku 26 pracowników (nauczycieli i pracowników obsługi). Natomiast symbolicznie pożegnano się z pięcioma pracownikami odchodzącymi na emeryturę. Przyznane zostały również Nagrody Burmistrza Tuchowa za zasługi i osiągnięcia w pracy na rzecz szkoły i środowiska lokalnego.

Uroczystość uwieńczył koncert uczniów i nauczycieli Szkoły Muzycznej I stopnia w Tuchowie.

Wyróżnionym serdecznie gratulujemy i życzymy wszystkim nauczycielom dużo sił, energii i twórczej pasji oraz licznych sukcesów i zadowolenia podczas wykonywania codziennych obowiązków zawodowych.

WIKTOR CHRZANOWSKI

Wpiątek 11 października odbyło się uroczyste otwarcie boiska sportowego przy ul. Jana Pawła II w Tuchowie.

Uroczystego otwarcia dokonali: Magdalena Marszałek – burmistrz Tuchowa, Wojciech Skrucz – radny Sejmiku Województwa Małopolskiego, Stanisław Obrzut – przewodniczący Rady Miejskiej w Tuchowie, Wiktor Chrzanowski – zastępca burmistrza Tuchowa, Marek Srebro – dyrektor MOSiR w Tuchowie oraz Józef Wzorek – dyrektor SP w Tuchowie.

Pierwsze mecze na odnowionym boisku rozegrali żaki i orliki MOSiR Tuchów i Alfa Siedliska. Mecze sędziował Łukasz Giemza.

Remont boiska możliwy był dzięki dofinansowaniu w wysokości 168 000 zł z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, za które składamy podziękowanie na ręce

Uroczyste otwarcie boiska wielofunkcyjnego w Tuchowie

Wojciecha Skrucza – radnego Sejmiku Województwa Małopolskiego.

Dotychczasowe boisko wykonane było z urazogennego materiału, a dodatkowo otaczające je ogrodzenie (piłkochwyty) były zbyt niskie. Oba te czynniki miały bezpośredni, negatywny wpływ na bezpieczeństwo użytkowników, głównie

dzieci i młodzieży. W efekcie wykończenie obiektu było na niskim poziomie. Nowa nawierzchnia jest bezpieczna (syntetyczna, poliuretanowo-gumowa, przepuszczalna dla wody). Podwyższono również piłkochwyty za bramkami.

Koszt całkowity modernizacji boiska wyniósł 290 844,82 zł.

Łukasz Giemza najlepszym strażakiem ochotnikiem w Małopolsce!

Wniedzielną popołudnie Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Luślawicach, przez niemal trzy godziny, było najbezpieczniejszym miejscem w Polsce. To wszystko za sprawą Małopolskiej Gali Strażackiej, na którą przybyło kilkuset strażaków z całego województwa.

Wśród obecnych na sali znaleźli się również parlamentarzyści, samorządowcy, przedstawiciele Państwowej Straży Pożarnej, a także druhowie z jednostek zlokalizowanych w Małopolsce. Uroczystą galę poprowadzili wicemarszałek Województwa Małopolskiego – Łukasz Smółka oraz członek Zarządu Województwa Małopolskiego – Anna Pieczarka.

Podczas gali wręczono m.in. honorowe odznaki województwa małopolskiego – Krzyż Małopolski oraz ogłoszono wyniki w konkursach na najlepszą jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej, najlepszą młodzieżową drużynę pożarniczą, najlepszego strażaka ochotnika oraz funkcjonariusza Państwowej Straży Pożarnej.

Laureatem konkursu został i tytuł „Najlepszego Strażaka Ochotnika Województwa Małopolskiego 2019” zdobył druha Łukasz Giemza – prezes OSP w Tuchowie i Komendant Gminny ZOSP RP w Tuchowie.

Wśród nominowanych w kategorii „Najlepsza Ochotnicza Straż Pożarna Województwa Małopol-

skiego 2019” znaleźli się druhowie z OSP Dąbrówka Tuchowska, a w kategorii na „Najlepszą młodzieżową drużynę pożarniczą Województwa Małopolskiego 2019” powiat tarnowski reprezentowali młodzi druhowie z OSP Mieszna Opacka.

Jest to niewątpliwie wielki sukces strażaków z naszej gminy, gdyż powiat tarnowski był reprezentowany przez przedstawicieli z gminy Tuchów na szczeblu wojewódzkim konkursu we wszystkich kategoriach.

Zgodnie z zapisami regulaminu wyboru laureatów w konkursach dokonała Regionalna Komisja Konkursowa, w skład której weszli: prezes zarządu OW ZOSP RP, wiceprezesi OW ZOSP RP, Marszałek Województwa Małopolskiego oraz drugi przedstawiciel Województwa, prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz drugi przedstawiciel WFOŚiGW, a także Małopolski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej.

Wybór w kategorii „Najlepszy Strażak Ochotnik Województwa Małopolskiego 2019” odbywał się

w trybie oceny zgłoszeń przez powiatową i wojewódzką komisję konkursową, na podstawie następujących kryteriów ocen: udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych ochotniczej straży pożarnej, zaangażowanie w sprawy lokalne lub ponadlokalne, udział w szkoleniach i kursach.

Zgłoszenia w poszczególnych kategoriach konkursu mogły dokonywać gminy, na obszarze których działa dana ochotnicza straż pożarna, młodzieżowa drużyna pożarnicza czy strażak ochotnik.

Serdecznie gratulujemy druhom z Dąbrówki Tuchowskiej i Miesznej Opackiej. Dziękujemy za godne reprezentowanie Gminy Tuchów w konkursie oraz codzienną służbę.

Łukaszowi Giemzie gratulujemy tego wielkiego wyróżnienia. Wiemy, z jak dużym poświęceniem wiąże się służba nie tylko prezesa OSP, ale również komendanta gminnego. Dziękujemy, że możemy zawsze na Ciebie liczyć, nie tylko w sytuacji zagrożenia, ale również w codziennych obowiązkach i sprawach.

UM Tuchów

Cała Polska ma problem z odpadami

Największym i najtrudniejszym problemem do rozwiązania w tym momencie, w każdej gminie, jest system gospodarki odpadami komunalnymi. Nie inaczej jest w naszej, co w ostatnim czasie odbiło się wśród mieszkańców głębokim echem po tym, jak podjęliśmy decyzję o zwiększeniu stawki za segregowane śmieci z 10 zł na 15 zł za osobę. Dlaczego tak się stało i czy było to konieczne?

Tak, było konieczne z wielu powodów. Pierwszy i najważniejszy powód, to uchwała Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie, czyli organu nadzorującego naszą gminę. Izba stwierdziła w swojej uchwale, że koszt zbierania i zagospodarowania odpadów powinien być w całości pokrywany z opłaty zbieranej od mieszkańców. Gmina nie ma prawa zbierać mniejszej opłaty niż wynoszą koszty całego systemu. W tym przypadku, w budżecie gminy na 2019 rok, zostały zaplanowane koszty na poziomie około 2 700 000 zł, podczas gdy dochody z tzw. „opłaty śmieciowej” wynosiły około 1 700 000 zł. W budżecie brakowało około 1 000 000 zł i Izba zobowiązała nasz samorząd, aby tę lukę zlikwidować. Jedynym możliwym sposobem na likwidację było podniesienie stawki opłaty, zapewniając tym samym wyższy poziom dochodów w budżecie.

Drugi powód, niemniej ważny, jest taki, że im więcej będziemy dokładać z budżetu gminy do systemu gospodarki odpadami, tym mniej będziemy mogli inwestować. A inwestycje w gminie to głównie nowe lub wyremontowane drogi, chodniki, sieci wodociągowe i kanalizacyjne, boiska

i obiekty sportowe, rekreacyjne, doposażone szkoły, dom kultury. I teraz nasuwa się pytanie – czy mamy dokładać do śmieci, czy może lepiej jednak inwestować? Kiedy spotykam się z mieszkańcami w moim gabinecie, w terenie albo na spotkaniach sołeckich, ze strony mieszkańców płynie jedyny przekaz – budować, modernizować, poprawiać bezpieczeństwo.

Przykładem z 2019 roku są dwie duże inwestycje. W tym miesiącu zmodernizowaliśmy dwie drogi. Jedną w Buchcicach od kapliczki do kościoła, drugą w Tuchowie – ul. Rolniczą. Obie zostały poprawione tylko dzięki temu, że uzyskaliśmy dodatkowe środki z podwyższonej opłaty za gospodarkę odpadami. Pozyskaliśmy dotację z Funduszu Dróg Samorządowych, ale udział własny gminy został zabezpieczony właśnie ze środków pochodzących z podwyższonej opłaty śmieciowej. Czy zatem mieliśmy zrezygnować z tak ważnych inwestycji? Czy powinniśmy zrezygnować z dotacji? Czy postąpiliśmy słusznie, poprawiając bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców przy tych drogach? Myślę, że tak i że warto było zainwestować.

Problem odpadów to nie tylko problem gminy Tuchów. To ogromny problem całego kraju, gdyż system jest niewydolny i wymaga szybkiej zmiany regulacji prawnych. Zgodnie z obecnymi przepisami gmina jest zobowiązana do zbiórki wszystkich odpadów od mieszkańców. Zebrane odpady przekazuje do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych, tzw. RIPOK. Z kolei RIPOK-i mają za zadanie odzyskanie surowców nadających się do powtórzonego zużycia, przetworzenie odpadów zielonych i innych bioodpadów, a także składowanie tych, które nie nadają się do dalszego przetwarzania i sortowania. Część odpadów

RIPOK-i oddają do cementowni, które zużywają je w swoim procesie produkcyjnym. I tutaj pojawia się problem. Cementownie dyktują instalacjom coraz wyższe ceny za odbiór odpadów, stawiają też limity ilościowe. Instalacje ponoszą z tego tytułu z miesiąca na miesiąc coraz wyższe koszty, dlatego też obciążają nimi gminy. Do tego dochodzi zbyt mała pojemność i liczba istniejących instalacji oraz skrócenie okresu składowania większości frakcji odpadów z 3 lat do roku. Stąd też pojawiają się chwilowe ograniczenia odbioru odpadów, tak jak to miało miejsce w ostatnim czasie w Tuchowie, w przypadku opon i odpadów wielkogabarytowych. Na końcu łańcucha znajdują się mieszkańcy, którzy zmuszeni są do płacenia coraz wyższych opłat za gospodarowanie odpadami.

Tak być nie powinno, ja też jestem mieszkanką tej gminy, mam rodzinę i znajomych. Ja też nie zgadzam się na to, abyśmy wszyscy ponosili straty finansowe w postaci wysokiej opłaty śmieciowej ze względu na nieudolny system. Ze został zbudowany monopol, bo nikt z nas nie może wybrać firmy, która odbiera od nas odpady, tylko skazani jesteśmy na jedną, narzuconą przez gminę. Ze system jest dziurawy i pozwala na nielegalny przywóz odpadów z zagranicy, czego efektem są płonące wysypiska śmieci w całym kraju. Jeszcze w 2012 r. odnotowywano raptem 75 pożarów wysypisk śmieci rocznie. Od tego czasu ich liczba jednak systematycznie rośnie. W 2013 r. było ich już 82, w 2014 r. – 88, w 2015 r. – 126, w 2016 r. – 117, w 2017 r. – 132, w 2018 r. – już 242. Do połowy sierpnia tego roku, wedle danych Państwowej Straży Pożarnej, było ich już 128. W ostatnich dniach płonęły wysypiska w Bytomiu, Gorlicach, Ostrowie Wielkopolskim, Trzebieniu,

Jaworze, Studziankach, Gaci i w wielu innych miejscach.

Niezbędne są nowe regulacje prawne, które ma za zadanie opracować rząd. Są już wstępne opracowania zakładające między innymi wprowadzenie opłaty od producentów wytwarzających opakowania, kaucję na opakowania zwrotne. Nasza w tym rola, aby wybranym przez nas parlamentarzystom przypominać o problemie po to, by te regulacje zostały wdrożone jak najszybciej.

Dobrym rozwiązaniem w naszym najbliższym otoczeniu, na które wskazują władze gmin, właściciele RIPOK-ów i firm zajmujących się recyklingiem, jest budowa spalarni odpadów w Tarnowie. Już w ubiegłym roku MPEC otrzymało decyzję środowiskową, dającą zielone światło dla spalarni. Jednak sprawa utknęła na poziomie Ministerstwa Środowiska, które do dziś nie wyraziło zgody na tę ważną i niezwykle potrzebną inwestycję.

Jakie kroki my na poziomie gminy możemy podejmować? Robimy, co w naszej mocy. Od 2020 roku wprowadzimy kody kreskowe w celu zwiększenia poziomu sortowania. Analiza danych z kodów kreskowych pozwoli nam też określić, które gospodarstwa domowe oddają więcej odpadów niż wynika z liczby osób zgłoszonych w deklaracjach. To bardzo ważne, bo każdy powinien opłatę ponosić. Jeśli mieszkańcy zaniżają liczbę osób w deklaracjach, to reszta mieszkańców płaci wyższą stawkę. Wdrażamy kontrolę przedsiębiorców, którzy są zobowiązani podpisać umowę z odbiorcą odpadów firmowych i posiadać dowody wpłaty za wywóz śmieci. W przypadku gdy firma nie ma własnej umowy, a odpady oddaje jako komunalne, również generuje wzrost opłaty dla wszystkich mieszkańców. Zorganizujemy zbiórkę butelek plastikowych typu PET przez szkoły,

przedszkola, instytucje i mieszkańców. Butelki będziemy oddawać bezpośrednio do firmy recyklingowej, dzięki czemu oszczędzimy koszty ponoszone na instalacji, a za otrzymane środki zakupimy sprzęt sportowy dla naszych dzieci w przedszkolach i szkołach. W przyszłości zamierzamy zorganizować recykling płyt meblowych, białego szkła i papieru.

Wprowadzimy również niższą stawkę opłaty dla osób, które zdecydowały się na utworzenie kompostowników. To zdecydowanie obniży poziom odpadów zielonych, które są dzisiaj ogromnym problemem dla każdej gminy i instalacji.

Jest jeszcze wiele skomplikowanych zagadnień w całym systemie, które mają wpływ na wzrost tzw. „opłaty śmieciowej” w każdej gminie. Zapewniam, że każdy wójt, burmistrz dają dzisiaj z siebie wszystko, aby opanować tę trudną sytuację w swoim samorządzie. Dzisiaj wszyscy łączymy siły, dzielimy się doświadczeniami, działamy i prowadzimy rozmowy na każdym szczeblu, aby pokonać trudności. Mam nadzieję, że to się uda w jak najkrótszym czasie, czego i sobie, i wszystkim mieszkańcom z całego serca życzę.

**Burmistrz Tuchowa
Magdalena Marszałek**

Sesja Rady Miejskiej z wyróżnieniami

WIKTOR
CHRZANOWSKI

23 października 2019 r. podczas sesji Rady Miejskiej w Tuchowie uhonorowano odznaczeniami państwowymi zasłużonych sołtysów z gminy Tuchów.

Uroczystego wręczenia odznaczeń w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dokonał Zbigniew Starzec – wicewojewoda małopolski.

Za zasługi w działalności na rzecz społeczności lokalnej SREBRNYM

KRZYŻEM ZASŁUGI odznaczeni zostali: **Ewa Michałek, Kazimierz Baran, Aleksander Kajmowicz**. Serdeczne gratulacje oraz podziękowania za długoletnią pracę i włożony trud złożyli: wicewojewoda małopolski, burmistrz Tuchowa i przewodniczący Rady Miejskiej w Tuchowie.

Na sesję Rady Miejskiej w Tuchowie zaproszona została także **Gabriela Hudyka**, której wręczono wyróżnienie za osiągnięcia sportowe w kolarstwie górskim. Gabriela Hudyka w ostatnim czasie zdobyła srebrny medal w mistrzostwach Polski w maratonie, brązowy medal w Mistrzostwach Polski MTB XCO,

startowała w mistrzostwach Europy oraz zajęła II miejsce w klasyfikacji generalnej Pucharu Polski. Odniosła wiele sukcesów w ogólnopolskich zawodach. Gabriela Hudyka

dostała się do młodzieżowej kadry narodowej MTB na rok 2019.

Serdecznie gratulujemy sukcesów i życzymy dynamicznego rozwoju kariery sportowej.

Wsparcie dla Sanktuaryjnej Orkiestry Dętej w Tuchowie

WIKTOR **CHRZANOWSKI**

Gmina Tuchów pozyskała dofinansowanie w wysokości 10 000 zł z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego w ramach konkursu „Małopolskie Orkiestry Dęte 2019 – NA START!”.

W ramach dofinansowania zostaną zakupione instrumenty dla Sanktuaryjnej Orkiestry Dętej w Tuchowie.

W konkursie dedykowanym małopolskim orkiestrom działającym w ramach instytucji kultury złożono 51 wniosków na kwotę ponad 716 tys. zł.

Finalnie komisja konkursowa zarekomendowała do dofinansowania 42 zadania na kwotę 364 tys. zł.

1 października odbyło się uroczyste przekazanie czeków na realizację zakupu instrumentów. – *Dotacje, które otrzymają gminy pozwolą na zakup instrumentów, akcesoriów lub wydawnictw muzycznych. Chcemy wspierać tych, którzy wykorzystując swój talent i pasję, pomagają pielęgnować kulturę regionu dla kolejnych pokoleń* – mówiła Anna Pieczarka z zarządu województwa.

Symboliczny czek odebrali kapelmistrz orkiestry – Piotr Kucharczyk oraz dyrektor Domu Kultury w Tuchowie – Janusz Kowalski.

Tekst jest osiemnastym z cyklu artykułów poświęconych patronom Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Bohaterów Bitwy pod Łowczówką w Tuchowie

Gloria victoribus – chwała zwycięzcom

LILIANALIPKA

Skończony pod Łowczówką bój.
Ścichły armaty.
Okopy milczą. Czas zrachować łupy.
Ty zostawiłaś wrogom łup bogaty –
– Twe trupy! (...)

/Bolesław Lubicz/

Pprzed nami listopad,
miesiąc zadumy,
modlitwy i pamięci
o naszych bliskich, którzy
przekroczyli próg śmierci.

Także o zmarłych, o których nie wolno nam zapomnieć w tych dniach, a są nimi żołnierze-legioniści, którzy w wyniku krwawych walk pod Łowczówką, stoczonych między 22 a 25 grudnia 1914 roku, stracili życie i spoczęli na tamtejszym cmentarzu. Może warto w tym czasie odwiedzić to miejsce i zapalić znicze na ich grobach.

*Jeśli zapomnę o Nich, Ty,
Boże na niebie, zapomnij
o mnie.*

/Adam Mickiewicz/

Kiedy i w jakich okolicznościach powstała nekropolia na wzgórzu Kopaliny i cmentarz nr 171, zwany też cmentarzem legionistów? Po walkach w grudniu 1914 roku i wycofaniu się Rosjan z okolic Tarnowa w drugiej połowie 1915 roku na obszarze wcześniej prowadzonych walk w rejonie dwóch wzgórz: Łowczów i Łowczówek, na sąsiednich polach oraz w lesie pozostało wiele porzucanych grobów żołnierskich, w tym legionistów. Poinformował o tym fakcie komisarz do spraw legionowych na okręg tarnowski urzędnik i obywatel pobliskiego Tuchowa – Bolesław Miętus. Zaproponował, by przenieść porzucane szczątki w jedno miejsce przeznaczone na cmentarz. Tę myśl podjęła komisja złożona z przedstawicieli Ligi Kobiet, Komisarza Wojskowego Naczelnego Komitetu Narodowego oraz delegata wojskowego armii austriackiej – porucznika Hallera. Cmentarz usytuowany został w miejscu toczonych ciężkich walk. Teren pod jego budowę ofiarował właściciel dóbr Łowczówek-Pleśna, Żyd Israel Wechsler. Według broszury Józefa Zajęca, komisarza legionowego na okręg tarnowski, na cmentarzu wojennym w Łowczówku pochowano 113 legionistów, co nie pokrywa się z liczbą nazwisk poległych, umieszczonych na tabliczkach przymocowanych do nagrobnych krzyży. Jedną z przyczyn może być fakt, iż nie wszyscy polegli zostali zidentyfikowani. Jak pisze Czesław Lipiński, w zebranych przez siebie dokumentach dotyczących bitwy, ustalono nazwiska 80, względnie 81 poległych, natomiast resztę pochowano po kilku, razem z poległym o ustalonym nazwisku. Być może do tych 113 zaliczono także pochowanych na cmentarzu na Garbku oraz w Lichwinie, gdzie łącznie spoczywają zwłoki 16 legionistów, zmarłych w wyniku ran odniesionych w bitwie pod Łowczówką. Z dostępnej literatury wiadomo, że ogółem w owym krwawym boju zginęło 128 legionistów, z których część spoczęła

w innych miejscach niż wcześniej przytoczone, choćby w Zakliczynie, Tarnowie czy w Pilźnie. W 1985 roku pojawiła się jeszcze jedna żołnierska mogiła na łowczowskim wzgórzu – generała Gustawa Dobiesława Łowczowskiego. Tutaj właśnie stoczył on pierwszy w życiu bój. Tak głęboko wrył się on w jego pamięć, iż ostatnią wolą zmarłego stało się spoczęcie po swojej śmierci na polach Łowczówka. Tak też się stało.

A oto sylwetki niektórych poległych pod Łowczówką i pochowanych na tamtejszym cmentarzu.

Władysław Blejarski „Janusz”

Urodził się 24 czerwca 1891 r. we Lwowie. Tam też studiował na politechnice. Przed wojną zaangażowany był w działalność Związku Strzeleckiego w tym mieście. Po wybuchu I wojny wstąpił do legionów i został przydzielony do 4. kompanii I baonu 1. Pułku Piechoty Legionów Polskich. 12 listopada 1914 roku mianowany został podporucznikiem piechoty, dowodził plutonem w 1. kompanii I baonu. Poległ 24 lub 25 grudnia 1914 roku w akcji odwetowej pod Łowczówką. Odznaczony został Orderem Virtuti Militari i Krzyżem Niepodległości.

Eugeniusz Użupis (Urżupis) „Zagórski”

Urodził się we Władysławowie w 1888 roku w rodzinie Franciszka i Heleny. Z wykształcenia był technikiem górniczym. Przeszedł przeszkolenie w armii carskiej. Był członkiem Związku Strzeleckiego w Paryżu, skąd przyjechał na krakowskie Oleandry na letni kurs instruktorski w 1914 roku. Tu zastała go wojna. Od 8 sierpnia 1914 roku służył w oddziałach Piłsudskiego, dowodził 3. plutonem 13. kompanii strzeleckiej. Brał udział w bitwach pod Kielcami, Korczynem, Limanową i Marcinkowicami. Wyróżnił się również pod Warką, gdzie wysłany z dwoma plutonami na patrol poza Wisłę, w trudnej sytuacji, bez rozkazu, wycofał się, ratując w ten sposób oba plutony przed zniszczeniem. 9 października 1914 roku mianowany został podporucznikiem piechoty, a pod koniec tego miesiąca przeniesiono go z plutonem do 1. kompanii II baonu. Podczas odpoczynku w Nowym Sączu w drugiej połowie grudnia) odkomenderowany został do 5. Pułku Piechoty, w którym został dowódcą 1. kompanii I baonu 5. Pułku Piechoty I Brygady. Poległ

w bitwie pod Łowczówką 23 grudnia, prowadząc atak na pozycje rosyjskie w wąwozie leśnym.

Franciszek Wantuch

Urodził się w 1895 roku w Ciężkowicach. Był stolarzem. W legionach służył w 3. kompanii II baonu 1. Pułku Piechoty. Zginął 23 grudnia 1914 roku pod Łowczówką.

Władysław Kędziński „Ząbski”

Urodził się w 1891 roku w rodzinie Józefa i Tekli w Rudkach. Był handlowcem. Żonaty. Do szkół uczęszczał we Lwowie, pracował w Warszawie w sklepie z porcelaną. Należał do organizacji Biały Orzeł oraz do Polskich Drużyn Strzeleckich we Lwowie. Tam uzyskał stopień podchorążego. Od sierpnia 1914 roku służył w oddziałach strzeleckich. 9 października tegoż roku został podporucznikiem i objął dowodzenie 1. kompanią III baonu 1. Pułku Piechoty Baonu Uzupełniającego Leona Berbeckiego. Poległ 25 grudnia 1914 roku w czasie walk pod Łowczówką. Według jednej z relacji, aby nie poddać się atakującym Moskalom, zastrzelił się. Według drugiej – w czasie szturmie nieprzyjaciela i bezładnego odwrotu z okopów pozostał koło chałupy i wołał do swoich: *Komu Bóg, wiara i ojczyzna miła – do mnie!* Wtedy otrzymał kilka ran postrzałowych. Wytrwał przy nim tylko dwóch legionistów.

Antoni Strójwąg „Goszczak”

Urodził się w roku 1893 koło Kalisza. Był słuchaczem Politechniki Lwowskiej. W sierpniu 1914 roku wstąpił do legionów i otrzymał przydział do 1. pułku I baonu 2. kompanii. Poległ jako kapral w bitwie pod Łowczówką 24 grudnia 1914 roku w wieku 20 lat.

Bronisław Bieszczad

Urodził się w 1893 roku w Krośnie w rodzinie Seweryna Bieszczada. Był szeregowym w 3. kompanii VI baonu. Zmarł na skutek odniesionych ran 23 grudnia 1914 roku w Siemiechowie. Pochowany został w Łowczówku.

Jakub Siedlik (Siedlich)

Urodził się 17 marca 1896 roku w Królinie w powiecie mościckim w rodzinie Stanisława i Ludwiki. We wrześniu 1914 roku rozpoczął – jako szeregowy – służbę w 1. kompanii I baonu 1. Pułku Piechoty Legionów Polskich. Poległ 25 grudnia 1914 roku pod Łowczówką.

Julian Nyczowski „Julek”

Urodził się w 1889 roku we Lwowie. Był nauczycielem oraz organizatorem Związku Strzeleckiego. Był plutonowym w 2. kompanii I baonu 1. Pułku Piechoty. Poległ ostatniego dnia walk pod Łowczówką (25 grudnia 1914 roku) podczas ataku Rosjan i wycofywania się z lasu, kiedy to zatrzymał się przy rannym koleździe. Tam, ugodzony kulą, poległ przed oficerską nominacją.

Wacław Rogowski „Róg”

Urodził się w 1897 roku w Kielcach. Jako szeregowy żołnierz 1. kompanii I baonu 1. Pułku Piechoty brał udział w bitwie pod Laskami, Marcinkowicami, Limanową i Łowczówką, gdzie poległ 24 grudnia 1914 roku, idąc koleździe z pomocą. Aby nie dostać się do niewoli, obaj bronili się zaciekle.

Stefan Boratowski

Urodził się w 1897 roku. Legionista 3. kompanii V baonu I Brygady, w której służył jako szeregowy.

Poległ pod Łowczówką 23 grudnia 1914 roku w wieku 17 lat. Pośmiertnie odznaczony został Krzyżem Niepodległości.

Stanisław Borowicz

Urodził się w 1895 roku w Chodaczkowie w rodzinie Jana Borowicza. Był pomocnikiem elektryka. W legionach służył w stopniu szeregowego w 2. kompanii IV baonu 5. Pułku Piechoty. Poległ 23 grudnia 1914 roku pod Łowczówką.

Cześć ich pamięci!

Do napisania artykułu wykorzystałam następujące źródła:
Czesław Lipiński, *Opowiem Wam o Łowczówku...*
Panteon Polski, Rok 1. nr 2
Łowczówek – praca zbiorowa
Józef Kozioł, *Straceńców los, czyli o legionistach spod Łowczówka*
Wykaz Legionistów Polskich 1914-1918.

„Polacy chcą niepodległości, lecz pragnęliby, aby ta niepodległość kosztowała dwa grosze i dwie kropki brwi. A niepodległość jest dobrem nie tylko ceną, ale bardzo kosztownym”.
Józef Piłsudski

Dyrekcja i społeczność szkolna
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego
im. Bohaterów Bitwy pod Łowczówką
w Tuchowie

mają zaszczyt zaprosić
na program artystyczny pt.:

„Tym, którym zawdzięczamy wolność...”

Data: 7 listopada 2019 r.
Godzina: 17.00
Miejsce: sala widowiskowa
w Domu Kultury w Tuchowie

Serdecznie zapraszamy!

XXI ZLOT NIEPODLEGŁOŚCIOWY „ŁOWCZÓWEK 2019”

Powiat
Tarnowski

Gmina
Tuchów

Gmina
Pleśna

STAROSTA TARNOWSKI
Roman Łucarz

BURMISTRZ TUCHOWA
Magdalena Marszałek

WÓJT GMINY PLEŚNA
Józef Knapik

zapraszają do udziału

w **XXI ZLOCIE NIEPODLEGŁOŚCIOWYM**

10 listopada 2019 r. godz. 11.00

cmentarz wojenny nr 171 w Łowczówku

PROGRAM UROCZYSTOŚCI

- polowa msza święta w intencji Ojczyzny, poległych i zmarłych Legionistów, celebrowana przez Biskupa Tarnowskiego ks. Andrzeja Jeża
- poświęcenie odnowionego cmentarza
- ceremonia oficjalna (złożenie wieńców i wiązanek kwiatów przy kaplicy)
- piknik historyczny (wspólne śpiewanie pieśni legionowych, grochówka żołnierska)

Uroczystości z udziałem
kompanii honorowej wystawionej przez
6. Brygadę Powietrznodesantową
im. gen. Stanisława Sosabowskiego z Krakowa

Ale, gdybyśmy zapytali tych żołnierzy, czy było warto, to jestem absolutnie przekonany, że – patrząc na to, co stało się sto lat temu i na dzisiejszą Polskę – każdy z nich powiedziałby: „Tak, było warto, mimo że żyłem tylko dwadzieścia kilka lat. Było warto, choć cierpiełem i przecież się bałem”. Bo tu toczyły się tak straszne walki, że dzisiaj trudno nam sobie to wyobrazić – jako ludziom, którzy nigdy w takiej sytuacji nie byli.

Fragment wystąpienia Prezydenta RP Andrzeja Dudy
podczas XX Zlotu Niepodległościowego w Łowczówku, 4 listopada 2018 r.

Po co wrócił Norwid?

ANNA MADEJSKA

Pojawił się w sobotni wieczór na scenie tuchowskiego Domu Kultury, by mocno wstrząsnąć nami jako ludźmi i nami jako narodem. Chciał wrócić *Do tych, co mają tak za tak, nie za nie. I nie został. Odszedł. Czy znajdzie swoje miejsce?*

Powrót Norwida to spektakl odegrany 26 października w Tuchowie przez aktorów Teatru Nie Teraz (Waldemara Czyszaka, Annę Warchał, Karola Zapalę), którego reżyserami byli Kazimierz Braun oraz Tomasz Antoni Żak. W symbolicznej scenerii oscylującej między szpitalną bielą a isticie martyrologiczną czerwienią spotkaliśmy się z człowiekiem nieszczęśliwym, który cierpi za siebie i swój kraj, a jego cierpienie przekracza bariery czasu i przestrzeni. Wieczny emigrant-tułacz, którego przeznaczeniem (a może wyborem?) zdaje się być wygnanie, może i chciałby wrócić do swojego kraju, ale nie wie po co, nie ma do kogo, bo i tak nikt nie jest w stanie go zrozumieć, docenić, zostać wiernym. Pesymistyczna diagnoza polskiego narodu na przestrzeni wielu wieków, gorzkie prawdy o społeczeństwie, w którym *energia jest na 100, a inteligencja na 3 procent* i o ludziach, którzy są wciąż (po)dzieleni. By pokazać nam naszą ułomność na wielu płaszczyznach życia? Z pragnienia zaznania *beztęsknoty i bezmyślenia*? By wyrazić niemożność pozostania w rzeczywistości, z którą się nie zgadza. Z tęsknoty do Polski wolnej i ważnej. Po to wrócił Norwid. Czemu nie został?

Projekt powstania spektaklu współfinansowany przez Narodowe Centrum Kultury.

Prezentacje wznowionego w 2019 r. spektaklu, w ramach projektu „NORWID”, dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Historia oczami najmłodszych

Kamienie na szaniec, czyli o braterstwie i służbie Rudego, Alka i Zośki

23 października 2019 r. uczniowie klas siódmych obejrzeni przedstawienie *Kamienie na szaniec* w wykonaniu Kieleckiego Teatru Lektur.

Przyznam, że przed wyjazdem do Tarnowa miałam duże obawy co do adaptacji na scenie powieści Aleksandra Kamińskiego. Moje wątpliwości zostały rozwiane po obejrzeniu przejmującego spektaklu.

Oparta na faktach opowieść o prawdziwej przyjaźni trzech przyjaciół w tragicznych czasach okupacji została opowiedziana i przedstawiona w sposób ciekawy, przyciągający uwagę od pierwszych minut. Na tle oszczędnej scenografii, wymownych rekwizytów, muzyki, piosenki *Kocham wolność* zespołu Chłopcy z Placu Broni – czworo aktorów zaprowadziło nas do okupowanej Warszawy. Uzpełnieniem były zdjęcia archiwalne z tamtych lat, przedstawiające fotografie autentycznych bohaterów, zdjęcia zrujnowanej Warszawy, obozów koncentracyjnych...

Rudy, Alek i Zośka wypełnili słowa *Testamentu* Juliusza

Słowackiego. Odwaga i rozważa, odpowiedzialność i honor to cechy, które wyróżniały pokolenie Kolumbów.

...Na początku swojej pracy w szkole, wiele lat temu, gdy organizowałam pierwszą wycieczkę do Warszawy, od razu wiedziałam, że nie możemy pominąć Cmentarza Wojskowego na Powązkach, gdzie spoczywają ci, którzy *wolność kochali i rozumieli*: Jan Bytnar („Rudy”), Aleksy Dawidowski („Alek”) i Tadeusz Zawadzki („Zośka”). Proste brzożowe krzyże z fotografiami uśmiechniętych chłopaków zapamiętałam na zawsze...

***

W środę po trzeciej lekcji pojechaliśmy do Tarnowa do teatru na przedstawienie pt. *Kamienie na szaniec*. Poznałam historię o Alku, Rudym i Zośce. Byli oni maturzystami. Czy bali się okupanta? Oczywiście. Dzielnie walczyli o upragnioną wolną Polskę. Ze zwykłych nastolatków stali się dorosłymi mężczyznami, którzy poznali okrucieństwo wojny.

Najbardziej podobała mi się historia Rudego. Cierpiał straszliwe męki, aby jego przyjaciele nie znaleźli się w niebezpieczeństwie. Historia Alka, Rudego i Zośki

uczy nas odwagi i walki o wolną Polskę.

Patrycja Grzenia
kl. VII a

***

Bardzo podobał mi się spektakl pt. *Kamienie na szaniec* w wykonaniu teatru z Kielc. Artyści ukazali nam heroiczność i niesamowitą odwagę trzech bohaterów książki Aleksandra Kamińskiego, którzy podczas II wojny światowej wytrwale bronili Polski przed okupantem. Chociaż scenografia nie była zbyt bogata, to aktorzy genialnie zobrazowali sytuację w ówczesnej Warszawie. Myślę, że warto wspomnieć również o muzyce zespołu rocka alternatywnego – Lao Che z albumu *Powstanie Warszawskie*. Bardzo podobało mi się wplecenie tego gatunku muzycznego w tę historię. Pozwoliło to poczuć wojenne realia grozy i niebezpieczeństw.

Całe przedstawienie oglądałem z zapartym tchem i ciekawością.

Szymon Koncewicz
kl. VII b

***

Kamienie na szaniec to historia o trójce młodych ludzi w wieku

licealnym: Alku, Rudym i Zośce, którzy dzielnie przeciwstawiali się okupantowi podczas II wojny światowej. Aktorzy przedstawili nam historię i ryzykowne akcje zorganizowane przeciwko Niemcom, oraz przyjaźń, która trwała do ostatniej kropli krwi. Aby bardziej ukazać nam realia czasów okupacji, reżyser przedstawienia zaprezentował nam jeszcze archiwalne zdjęcia i krótkie filmy z tamtego okresu.

Po zakończonym przedstawieniu wróciliśmy nieco zadumani do Tuchowa. Spektakl bardzo mi się podobał.

Sebastian Sandecki
kl. VII b

***

W przedstawieniu grało jedynie czterech aktorów. Mimo tego przedstawienie było bardzo interesujące. W tle zobaczyłam zdjęcia z okresu II wojny światowej. Muzyka była bardzo oryginalna i drastyczna. Dowiedziałam się bardzo dużo rzeczy, o których wcześniej bym nie pomyślała.

Alina Ostrowska
kl. VII b

Zebrała i opracowała
Renata Gąsior

Pogórzański
Bieg Niepodległości

3.11.2019

Wieża widokowa na Brzance
Jodłówka Tuchowska
Start wydarzenia: 10:00

MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
GMINA TUCHÓW

MAŁOPOLSKA

Projekt realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego oraz Gminy Tuchów

SZKOŁA PODSTAWOWA IM. KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W SIEDLISKACH,
KOŁO GOSPODYN WIEJSKICH I SIEDLISKIE FORUM ROZWOJU

WYSTAWIA W PIĄTEK 15 LISTOPADA 2019 ROKU
W SALI GIMNASTYCZNEJ SP W SIEDLISKACH
O GODZ. 17.00
PO RAZ PIERWSZY

WESELE

DRAMAT W 3 AKTACH WERSZEM STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO

REŻYSERIA: EWA USTJANOWSKA
CHOREOGRAFIA: LIDIA BORCZYK
SCENOGRAFIA: HALINA PIOTROWSKA,
WALDEMAR SIWEK
DŹWIĘK I ŚWIATŁO: MAREK MIKOS
GOSCIŃNIE: ALICJA RUSIN, JULIA OPALKA,
JULIA GRZENIA, KAMILA WRZOS,
SZYMON DYNAROWICZ

PARTNER W PROJEKCIE:
kultura
FIO
FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH

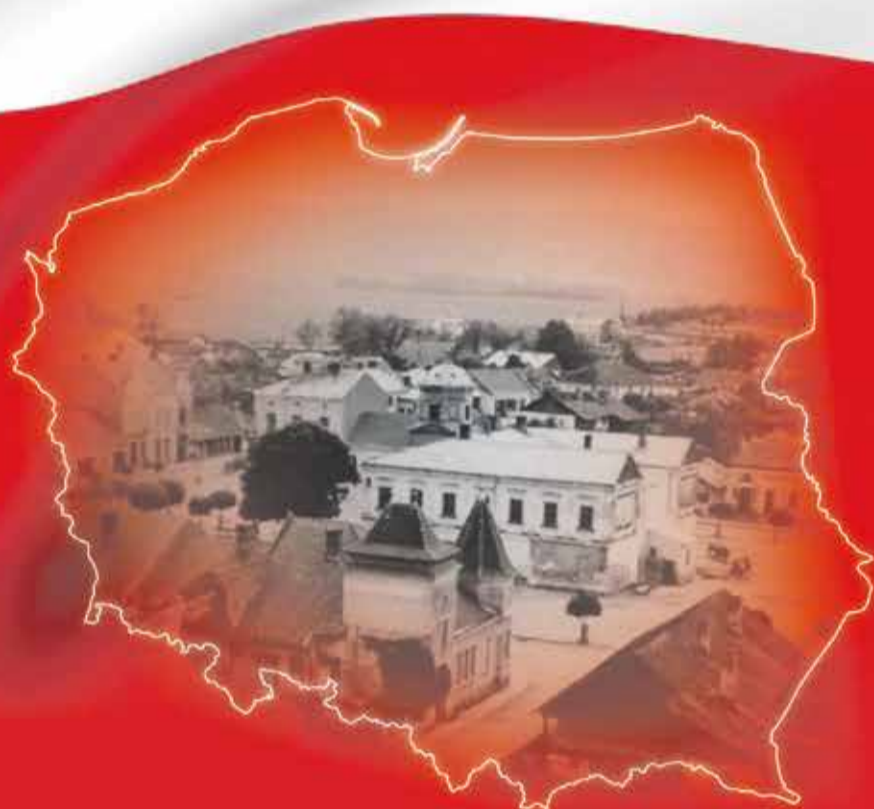
WYSTĘPUJĄ:

KAROL DYNAROWICZ, OLIVIA KITA, MARCIN BILIAK, KINGA BERŁOWSKA, MATEUSZ HADAS, KLAUDIA RAPPACH, JAKUB WRÓBEL, AMELIA PODCIEKA, MARCIN KILIEK, MAGDALENA KACZKA, ANTONINA WILJANOWSKA, NATALIA WITEK, WIKTORIA ŁĄTKA, PATRYCJA GACEK, DAWID MŁUCZKO, LEON GIERACKI, MAREK PIYEK-GLEN, GABRIELA NIECIEC, JULIA STERKOWICZ, ROKSANA WŁASZCZ, MAJA BAJOREK, PAULINA GACEK, JIANNINA DUSZA, PATRYCJA JASNYŃSKA, WIKTORIA SIWAK, SZYMON MICHAŁIK, LENA SKRZYŻYNA, BARTŁOMIJEJ WĄTUCH, MIŁENA ŁĄTKA, KAROLINA STEPEK, KACPER STEC, WIKTORIA KITA, OYVILIA PARRA, KAMILA PAŁUSKA, PATRYCJA BUREK, JAKUB MŁYKOWSKI, JAKUB HELIZANOWICZ, LUKASZ REJNOWICZ, KONRAD HOJDA, MATEUSZ RAPPACH, OLIVIA SZOBARNIA, ENILIA WALIDA, KATARZYNA HADAS

Burmistrz Tuchowa
Przewodniczący Rady Miejskiej
Proboszcz Parafii pw. św. Jakuba St. Ap. w Tuchowie
Dom Kultury w Tuchowie
serdecznie zapraszają na obchody

NARODOWEGO ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI

11 listopada 2019

Program:

godz. 10.15	Wymarsz z rynku pocztów sztandarowych w asyście Sanktuaryjnej Orkiestry Dętej
godz. 10.30	Msza św. w intencji Ojczyzny w kościele parafialnym pw. św. Jakuba St. Ap.
godz. 12.00	„Niepodległa do hymnu” - wspólne śpiewanie <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> na tuchowskim rynku
godz. 12.05	Występ Sanktuaryjnej Orkiestry Dętej
godz. 12.20	Przemarsz do Domu Kultury
godz. 12.30	Koncert niepodległościowy w wykonaniu Parafialnej Orkiestry Dętej z Siedlisk
	Wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych z zespołem „Pokolenia”
godz. 15.30	Apel Pamięci na cmentarzu nr 158 na Garbku

Spotkanie w ratuszu, ponowne spotkanie z przyjaciółmi, ciekawe rozmowy, serdeczna gościnność w rodzinach, wykwintne kulinarne przysmaki regionalne, inne zwyczaje i obyczaje, interesujące wycieczki odkrywcze, specjalna oferta kulturalna, tak różnorodna i niezapomniana była kolejna wizyta partnerska.

W święto Wniebowzięcia uczestniczyliśmy w uroczystości pojednania, która odbywała się w małej wiosce pielgrzymkowej – Jamna, położonej w lasach Ciężkowicko-Rożnowskiego Parku Krajobrazowego. Uroczyste nabożeństwo połączone było z imponującą, prowadzącą przez pola i łąki procesją z ogromnymi ikonami Matki Boskiej i dziećmi z kolorowymi bukietami kwiatów niosącymi ku czci „Matki świętej nadziei” jej długi welon. Ikony mają przypominać martyrologię ludzi w Jamnej, gdy niemieccy żołnierze walcząc z partyzantami, spalili wieś 24 września 1944 roku, a bezbronnym mieszkańcom rozstrzelali, w tym kobietę, która w obecności wszystkich mieszkańców stanęła przed nimi ze swoimi dziećmi na rękach i błagała o łaskę.

Lusławice, położone około 30 km na wschód od Tuchowa, od kilku lat posiadają pierwszorzędną salę koncertową. Jest ona częścią Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego, które krakowscy architekci wybudowali, można powiedzieć, bezpośrednio na zielonych łąkach. Dokładniej: w bezpośrednim sąsiedztwie arboretum – parku krajobrazowego z dworkiem. Sala koncertowa o powierzchni 9000 m³ akustycznie zmienna, dająca możliwość ustawienia 700 miejsc siedzących i posiadająca podium dla orkiestry i chóru o powierzchni 210 m². Centrum Muzyki oferuje też sale dydaktyczne, pomieszczenia do prowadzenia prób, studia nagrań, bibliotekę, możliwość noclegu oraz taras do koncertów na świeżym powietrzu. W centrum uwagi budowniczy były: perfekcyjne interpretacje klasycznej i współczesnej muzyki, jaki i eksperymentowanie z nowoczesnymi kompozycjami. My wysłuchaliśmy koncertu grupy muzycznej Scharoun Ensemble – berlińskich filharmoników, jednej z najwybitniejszych formacji muzyki kameralnej w Niemczech, która zagrała dzieła współczesnego kompozytora polskiego – Krzysztofa Eugeniusza Pendereckiego.

Kolorowa wieś Zalipie, położona niedaleko miasta powiatowego

Tłumaczenie z języka niemieckiego
Artykuł z „Illinger Seiten” z dnia 4 września 2019 r.

25 lat niemiecko-polskiej przyjaźni

Wizyta partnerska w Tuchowie

Tarnowa, znana jest ze swojej tradycji ozdabiania domów kolorowymi ornamentami kwiatowymi. Można powiedzieć, że jest to centrum artystycznego fenomenu, który zrodził się z potrzeby, aby pociemniałym od dymu ścianom nadać znów światła i koloru. Do końca dziewiętnastego wieku na wsiach w Polsce południowej przygotowywano posiłki na paleniskach, a dym z nich rozchodził się po całym pomieszczeniu. Dzisiaj organizowane są konkursy, w których uczestniczą licznie malarki z całego regionu.

Zamek w Łańcucie jest jedną z najpiękniejszych rezydencji magnac-

kich w Polsce. Znany jest z doskonale zachowanych wnętrz mieszkaniowych oraz z niezwykle interesującej kolekcji powozów. Kompleks pałacowy otoczony jest starym malowniczym parkiem założonym w stylu angielskim, w którym znajduje się kilka pawilonów i budynków gospodarczych związanych kiedyś ściśle z codziennym życiem łańcuckiej rezydencji. Pomieszczenia zamkowe zalicza się do najpiękniejszych w Polsce. Do najstarszych i szczęśliwie zachowanych w dobrym stanie należą: Wielka Sień, Sala pod Stropem i Sala pod Zodiakiem. Pochodzą one z lat 40-tych XVII wieku.

W Bazylice Mniejszej rozpoczęły się tradycyjne dożynki z przemarszem do położonego w centrum miasta rynku przy ratuszu i tym samym ostatni z pięknych dni spędzonych u naszych przyjaciół w Tuchowie. Warto jeszcze wspomnieć o odbytych licznych spotkaniach w małych gronach. Mamy przekazać serdeczne pozdrowienia wszystkim w Illingen, zwłaszcza, że w tym roku minie 25 lat od początków naszej znajomości.

My dziękujemy szczególnie byłemu burmistrzowi – Adamowi Drogosiewi, jego rodzinie i grupie polsko-niemieckiego kręgu przyjaciół za troskliwe towarzyszenie i ciekawy

program oraz utrzymywanie ścisłej więzi w poprzednich latach. Cieszymy się, że poznaliśmy nową panią burmistrza – Magdalenę Marszałek (na zdjęciu pośrodku), która była już raz u nas z wizytą, jeszcze jako młoda urzędniczka w administracji. Jako burmistrza jednego ze znaczących centrów europejskich spotkań w Polsce południowej jej serce bije z pewnością, jak nasze, w sprawie międzynarodowej przyjaźni i porozumienia, w sprawie naszej sprawdzonej współpracy oraz nowych perspektyw i horyzontów.

Tłumaczyła Lidia Kubit

Tłumaczenie z języka niemieckiego
Artykuł z „Saarbrücker Zeitung” z dnia 1 października 2019 r.

Mieszkańcy Illingen odwiedzają Tuchów, swoje miasto partnerskie w Polsce

Z okazji 25-lecia przyjaźni pomiędzy miastami Illingen i Tuchów odbyła się w Tuchowie niemiecko-polska uroczystość, którą Hans-Jürgen Jakob podsumował słowami:

Ciekawe rozmowy, serdeczna gościnność w rodzinach, wykwintne kulinarne przysmaki regionalne, inne zwyczaje i obyczaje, interesujące wycieczki odkrywcze, specjalna oferta

kulturalna, tak różnorodna i niezapomniana, oraz ponowne spotkanie z naszymi przyjaciółmi. Tak streścił ten ostatni pobyt w Tuchowie, a opowiadał też o świętych spotkaniach obu narodowości od początku przyjaźni rozpoczętej 25 lat temu.

W przeddzień święta Wniebowzięcia goście wyruszyli do Polski. W samo święto Wniebowzięcia uczestniczyli w uroczystości pojednania odbywającej się w małej wiosce pielgrzymkowej Jamna położonej w lasach Ciężkowicko-Rożnowskiego

Parku Krajobrazowego. Po południu natomiast delegacja z Illingen, wraz z rodzinami polskimi, odwiedziła Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach. W piątek zwiedzali kolorową wieś Zalipie, która jest znana ze swojej tradycji ozdabiania domów kolorowymi ornamentami kwiatowymi. A dożynki według polskiej tradycji mieli okazję przeżywać w Bazylice Mniejszej.

Tłumaczyła Lidia Kubit

kultura **KINO** **Muzeum Miejskie** **kurier tuchowski**

DOM KULTURY W TUCHOWIE
ul. Chopina 10
33-170 Tuchów
NIP: 873-21-58-118
REGON: 850341148

Nasze filie:
Dom Kultury w Burzynie 14 652 66 68
Dom Kultury w Siedliskach 14 652 54 36
Dom Kultury w Jodłowce Tuchowskiej 14 652 68 31

Skontaktuj się z nami:
tel./fax 14 652 54 36 e-mail: tuchowkultura@interia.pl
Znajdź nas na Facebooku: <https://www.facebook.com/it.tuchow>

„W PAŹDZIERNIKU... NA DRÓŻKI” NIE BÓJ SIĘ

ZDZISŁAWA
KRZEMIŃSKA

Tradycyjnie już, bo po raz piątą, Fundacja Dzieło Miłosierdzia Im. Św. Ks. Zygmunta Gorazdowskiego zorganizowała z personelem Domu Pogodnej Jesieni w Tuchowie plenerowe nabożeństwo różańcowe na drózkach przy Sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej.

W środę, w słoneczny październikowy dzień (16.10.br.), o godz. 14.00, spod DPJ wyruszyła ponad 60-osobowa pielgrzymka! Siostry nowicjuski ze Zgromadzenia Sióstr Św. Józefa wraz z duchownym opiekunem wolontariatu – s. Joelą przewodniczyły śpiewom, grając na gitarach. Siedmiu wspaniałych braci kleryków z WSD w Tuchowie z wielkim powodzeniem „zmierzyło się” z wyzwaniem jazdy z wózkami inwalidzkimi, pokonując pchanie pod górę, nierówności terenu i trudności związane z jazdą w dół...

Pracownicy DPJ i siostry józefitki wspólnie z wolontariatem młodzieżowym ze Szkoły Podstawowej im. S. Staszica w Tuchowie wieźli lub asekurowali 11 osób na wózkach i 6 idących pieszo. Nic dziwnego, że mieszkańcy DPJ w poczuciu takiego bezpieczeństwa rokrocznie planują plenerowe nabożeństwo na drózkach, które... widzą zza okien swojego aktualnego domu. Radowali się, łącząc modlitwne rozważania z podziwianiem jesiennych pejzaży, tym bardziej, że trzy osoby spośród całej grupy zamieszkały w Tuchowie dopiero kilka dni temu. Powrotna droga ulicami bpa L. Wałęgi i św. Józefa zakończyła się wspomnieniem wyboru papieża Polaka 41 lat temu i wspólnym odśpiewaniem *Barki*. Po tym wszyscy udali się do przydomowego ogrodu na herbatę z cytryną, krokiety z kapustą i barszcz czerwony. Na uwagę zasługuje fakt, że od wielu lat zarówno organizatorzy, jak i beneficjenci działają wbrew powiedzeniu „cudze chwalicie, swego nie znacie...”, korzystając z niewyczerpanych, jak do tej pory, możliwości i atrakcji naszej małej ojczyzny.

ZDZISŁAWA
KRZEMIŃSKA

Wrzesień to miesiąc, w którym ma miejsce inauguracja wolontariatu przy Domu Pogodnej Jesieni w Tuchowie. Idea wolontariatu jest jednym z wielu celów Fundacji Dzieło Miłosierdzia Im. Św. Ks. Zygmunta Gorazdowskiego wspierającej DPJ.

Wolontariat młodzieżowy i senioralny daje tu wiele możliwości i rozwija się od 2011 roku. Już ponad 160 osób choć na krótki czas „zatrzymało się” przy drugim człowieku tu... w tuchowskiej placówce opiekuńczej. Wciąż potrzeba wolontariuszy! Ich rąk, serca i czasu... Po co i dlaczego przychodzą? Zapytaj lub... przekonaj się sam.

Możesz liczyć na pomoc koordynatorek wolontariatu i duchowe wsparcie s. Joeli – józefitki, która właśnie witając nowych wolontariuszy, podarowała im bransoletki z adekwatnym do sytuacji napisem:

„Nie bój się – Łk 1, 30”. Czy prężny wolontariat będzie domeną wyłącznie wielkomięskich hospicjów, czy tylko tam dotarł apel papieża Franciszka, by wstać z wygodnej kanapy? Niech jesienny czas przyniesie odpowiedzi na te i inne pytania.

V Dzień Papieski na Brzyzku XIII Misyjny Jarmark z Aniołami

ALEKSANDER
KAJMIOWICZ

Kolejny raz spotkał się przy papieskim dębie na Garbku. Uroczystość rozpoczęliśmy Koronką do Miłosierdzia Bożego.

13 października – jak pamiętamy – był to dzień wyborów. Przytoczę słowa z listu Jana Pawła II z okazji 25 rocznicy I pielgrzymki do Ojczyzny: *Potrzeba nieustannej odnowy umysłów i serc, aby przepełniała je miłość i sprawiedliwość, uczciwość i ofiarność, szacunek dla innych i troska o dobro wspólne, szczególnie o to dobro, jakim jest wolna Ojczyzna.* Słowa jakże aktualne. Następnie według programu dnia odbyły się: bieg przedszkolaków, bieg sprawnościowy, konkurs papieski.

Zwycięzcy zawodów otrzymali pamiątkowe medale i upominki. Jak zwykle najwięcej osób uczestniczyło w modlitwie różańcowej i we wspólnym śpiewaniu *Barki*. Ciekawostką dnia było wspólne mierzenie papieskiego dęba. Okazało się,

że ma on 5,95 m wysokości i 29 cm obwodu pnia. Podczas Dnia Papieskiego uczestnicy mogli skosztować domowych specjalów, a wieczorem upiec kielbaski. W imieniu Rady Osiedla Garbek składam wszystkim uczestnikom Dnia Papieskiego najserdeczniejsze podziękowanie, szczególnie osobom aktywnie zaangażowanym. To dzięki Wam uśmiech i radość zagościły na twarzach dzieci, a ja myślę, że uśmiechnął się do nas sam Jan Paweł II z Domu Ojca... A za rok...? Cóż, da Bóg, spotkamy się razem ponownie.

Zwycięzcy biegów i konkursów Bieg przedszkolaków:
I miejsce – Jakub Sikora
II miejsce – Alan Gierałt
III miejsce – Maja Mikos
IV miejsce – Igor Przybyła

Bieg sprawnościowy:
I miejsce – Bartosz Krupa
II miejsce – Kacper Mikos
III miejsce – Zuzanna Damian

Konkurs papieski:
I miejsce – Ewa Stanisławczyk
II miejsce – Krzysztof Habryko
III miejsce – Zuzanna Damian

KACPER GRABOWSKI
CSSR

Redemptorystowskie Stowarzyszenie Przyjaciół Misji działające przy WSD Redemptorystów w Tuchowie zaprasza wszystkich czytelników na kolejny Misyjny Jarmark z Aniołami, który odbędzie się 15.12.2019 r. na dzie-

dzińcu przed Sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej.

Jak każdego roku dochód z tego świątecznego kiermaszu w bardzo konkretny sposób wesprze potrzebujących, którym posługują misjonarze redemptoryści. Tegorocznym celem jest zebranie funduszy na budowę sali katechetycznej w Bom Jesus Da Lapa w Brazylii.

Zapraszamy wszystkich chętnych do współtworzenia tego misyjnego

dzieła. Wspomóc tę inicjatywę można poprzez dostarczenie różnorodnych wyrobów świątecznych – od jedzenia po ozdoby, a także udział w samym Jarmarku.

Wszystkich zainteresowanych prosimy o kontakt z nami za pośrednictwem:
e-maila: rspmisje@gmail.com,
a także telefonicznie: 14 632 72 00.

KAŻDY JEST MISJONARZEM!

XIII MISYJNY JARMARK z ANIOŁAMI

SANKTUARIUM Matki Bożej Tuchowskiej 15.12.2019

MISJA + BRAZYLIA

Przyłącz się do dzieła przebudowy sali katechetycznej dla dzieci i młodzieży w ubogiej dzielnicy miasta Salvador w Brazylii

W jaki sposób możesz zostać misjonarzem?

przez modlitwę

przygotowanie: ozdób świątecznych, choinkowych, ciast, pierogów itp., które będą rozprawdane w czasie Jarmarku

obecność na Jarmarku

ofiarę pieniężną, wpłacaną na konto:

Misja Redemptorystów w Afryce
ul. Plesza 1, 00-230 Warszawa
nr konta:
80 1240 1037 1111 0000 0693 5034
z dopiskiem: Misja Brazylia

kontakt
Redemptorystowskie Stowarzyszenie Przyjaciół Misji
ul. Wysoka 1, 33-178 Tuchów
14 632 72 00 | rspmisje@gmail.com | www.wsd-redemptor.pl/anioly

Co słycać w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego

Miesiąc Bibliotek Szkolnych – jak promujemy czytelnictwo?

BARBARA
MAZURKIEWICZ

Z okazji Międzynarodowego Miesiąca Bibliotek Szkolnych w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego przygotowano bogaty program, mający na celu promowanie wśród czytelników wybitnych autorów, informowanie o przyznanych nagrodach literackich.

Młodzież otrzymała propozycję wzięcia udziału w plebiscycie na najlepszą książkę oraz konkursach: fotograficznym, literackim i plastycznym.

Jednym z punktów programu była wystawa poświęcona Marii Dąbrowskiej. Można ją było obejrzeć od 3 do 14.10.2019 r. Została zorganizowana w 130. rocznicę urodzin wielkiej pisarki w celu zapoznania uczniów z jej życiem i dziełami.

Wystawa składała się z trzech części. Pierwsza poświęcona była prezentacji sylwetki M. Dąbrowskiej. Przedstawiono krótki życiorys, począwszy od młodości poprzez lata szkolne, ważne związki i przyjaźnie, m.in. z Mieczysławem Jastrunem, Kazimierzem Iłakowiczówną, Melchiorzem Wańkowiczem, Zofią Nałkowską. Dla dociekliwych, chcących lepiej zagłębić się w temat, prezentowane były liczne wydawnictwa biograficzne.

W części drugiej pokazano dorobek literacki pisarki, na który składają się opowiadania, eseje, dramaty, szkice, różne wydania nowel. Na ekspozycji znalazły się wielotomowe – pisane od 1914 r. aż do śmierci autorki – *Dzienniki*, będące studium jej życia prywatnego oraz panoramą czasów, w których żyła.

Trzecia część wystawy skupiała uwagę wokół najważniejszego w dorobku pisarki dzieła. Analizie poddano powieść *Noce i dnie*, za którą była wielokrotnie nominowana do Nagrody Nobla w dziedzinie literatury. Cytowano opinie na temat powieści wypowiedziane przez Juliana Przybosa i Jarosława Iwaszkiewicza. Poświęcono też uwagę filmowej adaptacji *Nocy i dni* w reż. Jerzego Antczaka. Wystawę wzbogacały cytaty zaczerpnięte z *Dzienników* oraz bogatej twórczości ich autorki.

Maria Dąbrowska – jedna z największych powieściopisarek XX wieku – zasługuje na głębsze poznanie i pamięć, dlatego zachęcano młodzież do sięgania po lekturę *Nocy i dni*, która wychodzi poza kanon lektur szkolnych, a zawiera uniwersalne wartości.

W obchody święta bibliotek wpisało się wielkie literackie wydarzenie, które z pewnością przejdzie do historii literatury. Literacką Nagrodę Nobla przyznano Oldze Tokarczuk. Cała Polska czekała na to największe wyróżnienie w świecie literatury od 1996 roku, kiedy to nagrodę otrzymała Wisława Szymborska. W związku z tym doniosłym faktem uczniowie zostali zapoznani z biografią i twórczością Olgi Tokarczuk. Zaprezentowano wszystkie dostępne w bibliotece książki jej autorstwa. Miesiąc bibliotek trwa i wiele atrakcji jeszcze przed nami, przede wszystkim spora wartościowej literatury do przeczytania. Podsumowaniem niech będą słowa Marii Dąbrowskiej:

Książka i możliwość czytania – to jeden z największych cudów ludzkiej cywilizacji.

Pisanie i czytanie marnych książek – to jedno z większych nadużyć, jakie w związku z cudami bywają popełnione.

Green Festival Tour EkoMałopolska i I miejsce CKZiU w quizie ekologicznym

KATARZYNA KWIEK
MAGDALENA ROJEK-
KREMPA

11 października tuchowska młodzież ze szkół średnich, w tym uczniowie CKZiU, wzięła udział w Green Festival Tour EkoMałopolska, czyli cyklu pokazów filmów o tematyce ekologicznej, połączonej z dyskusją i quizem ekologicznym.

Podczas spotkania poruszony został problem smogu w Tuchowie i sposoby jego zwalczania. Młodzież z zainteresowaniem oglądała filmy laureatów międzynarodowego festiwalu filmów ekologicznych *Kraków International Green Film Festival*, czyli: *PM 2,5, Wonderwall, On the Cover, Piękna robota, Oczyszcz nasz kraj, The Triple Benefit Principle, UseLess*. Pokazane filmy poruszały problem smogu, jego wpływu na nasze życie, na przyrodę. Młodzież dowiedziała się, jaka jest

olbrzymia skala marnotrawstwa wszystkiego, co kupujemy i wytwarzamy i jak to jest niebezpieczne dla świata. Ale filmy wskazywały też, jak żyć w ekologiczny sposób i zmniejszyć swój „ślad węglowy”. Prowadzący to spotkanie – pan Piotr Biedroń – zwrócił uwagę na zegar węglowy MCC, który pokazuje, ile CO₂ można uwolnić do atmosfery, aby ograniczyć globalne ocieplenie odpowiednio do maksymalnie 1,5°C i 2°C. Te wszystkie informacje pokazane w filmach, usły-

szane podczas spotkania, uświadomiły każdemu, że nie możemy być obojętni na losy Ziemi i że dzięki otrzymanym wskazówkom możemy żyć zgodnie „zielonymi” wartościami. Pod koniec spotkania odbył się quiz ekologiczny dla uczniów szkół średnich. Nasza drużyna w składzie: Oskar Kwaśniak, Maksymilian Krempla i Weronika Wantuch wykazała się dużą wiedzą na temat ekologii i zdobyła I miejsce.

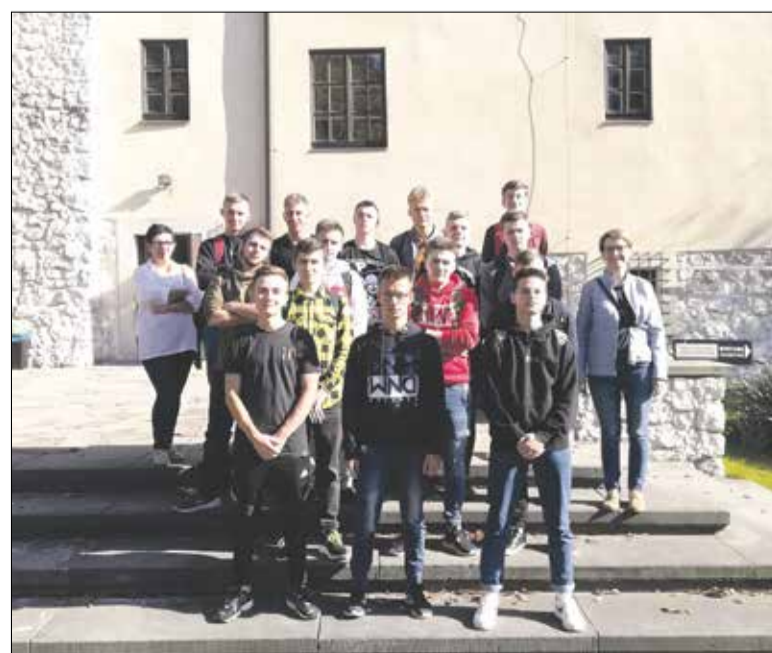
Serdecznie gratulujemy!

LILIANNALIPKA

18 października 2019 r. uczniowie klasy trzeciej technikum o specjalności technik informatyk w CKZiU wzięli udział w nietypowej lekcji historii w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Jej tematem były pradzieje Małopolski. Wśród zabytków zgromadzonych w kilku salach wystawowych oprowadzającą pani archeolog w ciekawy sposób przedstawiła dzieje naszego regionu, począwszy od epoki paleolitu po wczesne średniowiecze. Oprócz tego uczniowie mieli możliwość obejrzenia wystawy eksponatów pochodzących z Pompejów, a na co dzień zgromadzonych w muzeum w Neapolu pt.: „Pompeje. Życie i śmierć w cieniu Wezuwiusza”. Oczywiście nie zabrakło spaceru po starym Krakowie oraz czasu na odpoczynek. Wszyscy wrócili do domów zmęczeni, ale też pełni wrażeń.

Lekcja historii w muzeum

„Łączy nas krew, która ratuje życie”

w Tuchowie akcja krwiodawstwa.

Była bardzo udana, ponieważ zarejestrowano 33 osoby chętne, a krew oddało 26 spośród nich. Pierwszy raz wśród dawców – poza młodzieżą szkolną – było dwóch mieszkańców Tuchowa. Może to być sygnał, że kolejne akcje będą właśnie otwarte na mieszkańców Tuchowa, bo „Łączy nas krew, która ratuje życie”.

Bardzo dziękujemy wszystkim, którzy oddali krew i tym, którzy chcieli ją oddać, a w czasie akcji nie mogli zostać dawcami. Zapraszamy na kolejną akcję, która odbędzie się wiosną 2020 r.

Opiekun PCK w CKZiU
Marian Zych

Pod takim hasłem Narodowego Centrum Krwi 17 października 2019 r.

odbyła się w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego

ANNA WABNO-RZEPKA

Noc w Bibliotece Filia w Jodłówce Tuchowskiej

11 października po raz kolejny Biblioteka Publiczna w Jodłówce Tuchowskiej z biblioteką szkolną włączyły się w ogólnopolską akcję „Noc bibliotek”.

Tegoroczna edycja akcji odbywała się pod hasłem: „Znajdźmy wspólny język”. To chyba się udało, ponieważ wspólnie z dorosłymi świetnie bawiła się młodzież i bawiły się dzieci. Szukanie wspólnego języka rozpoczęło się w bibliotece już o godzinie 17.00, a trwało aż do 23.00, gdy za ostatnimi gośćmi zamknięto biblioteczne drzwi. W tym roku w wydarzeniu wzięła udział rekordowa liczba uczestników, bo aż 48 osób przybyło, by spędzić ten wyjątkowy wieczór wśród książek.

Na uczestników zabawy czekało mnóstwo atrakcji, wśród nich między innymi quizy, gry planszowe i łamigłówki. Było wspólne oglądanie filmu na podstawie komiksu *Ptyś i Bill* w reżyserii A. Charolta i F. Magniera. Odbyło się głośne czytanie wierszyków „łamiących języki”. Ponadto dzieci brały udział w konkursach: wiedzy, recytatorskim, na najciekawszą zakładkę do książki, mistrzowie „piłkarzyków”. Odbyło się również spotkanie z panią Katarzyną Zięciną, która opowiedziała dzieciom o swojej pasji, jaką jest pisanie książek. Był również poczęstunek – panie bibliotekarki przygotowały pyszne

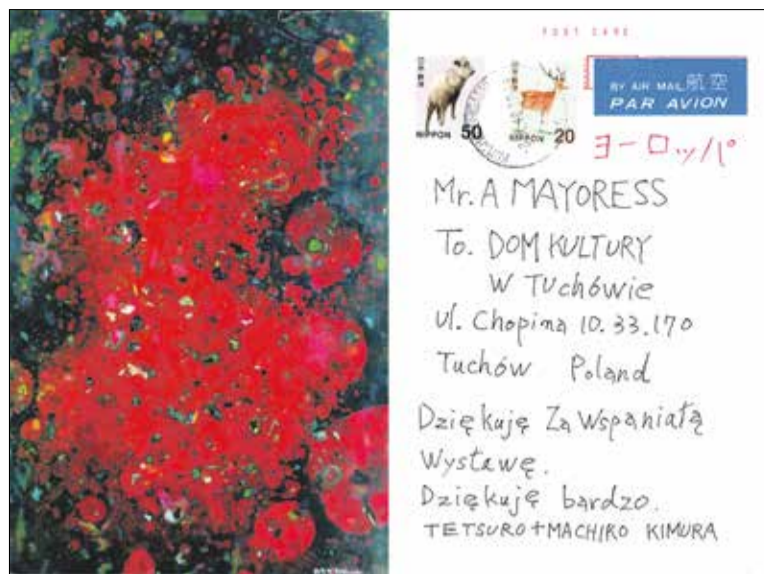

zapiekanki, natomiast rodzice przynieśli ciasteczka oraz napoje.

Dziękujemy wszystkim, którzy pomogli w organizacji imprezy oraz

uczestnikom za wspólnie spędzony czas.

Zapraszamy na kolejną „Noc”!

Biblioteka Publiczna filia w Jodłówce Tuchowskiej zaprasza dzieci w wieku 6-9 lat do udziału w specjalnych spotkaniach w ramach **KLUBU MŁODEGO ODKRYWCY**

Zajęcia odbywać się będą cyklicznie w trzecią sobotę miesiąca w godz. 11:00-12:00

Zapisy do klubu w Bibliotece Publicznej filia w Jodłówce Tuchowskiej. Koordynator Programu – Centrum Nauki Kopernik <http://www.kmo.org.pl>

„Komputery dla każdego” uzyskał dofinansowanie w ramach projektu „e-Xtra Kompetentni – Rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców województwa małopolskiego i świętokrzyskiego”

Więcej informacji na stronie: e-xtra.com.pl oraz na www.biblioteka.tuchow.pl

CENTRUM SMAKU

URSZULA GINTER

Znów przed nami długie jesienno-zimowe wieczory, które chętnie spędzamy z najbliższymi i przyjaciółmi. Moje propozycje można wykorzystać właśnie podczas takich spotkań. Proponuję **pieczone pierożki** podane jako **zakąska ciepła lub deser (również podany na gorąco)**.

Pierwsza propozycja to pierożki z lekkiego i bardzo kruchego ciasta, które można urozmaicić różnymi farszami.

Składniki na ciasto:

- 2½ szklanki mąki pszennej
- 1 średnie jajko
- ¼ szklanki zimnej wody
- kostka schłodzonego masła
- ½ łyżeczki soli

Składniki na farsz:

- 100 g sera żółtego
- 100 g mozzarelli
- ½ papryki lub 1 papryczka chilli (jeśli ktoś lubi ostre dodatki)
- garść natki pietruszki
- 1 małe jajko do posmarowania pierogów

Sposób wykonania:

Mąkę przesiać, dodać zimne masło i posiekać. Dodać pozostałe składniki i zarobić ciasto, a następnie włożyć je do lodówki na minimum 1 godzinę. W trakcie leżakowania ciasta można przygotować farsz. Do tych pierogów przygotowuję farsz z serem, ale składniki na farsz można dobrać dowolnie.

W tym przypadku ser żółty zetrzeć na grubych oczkach,

mozzarellę pokroić w kostkę, paprykę również pokroić w kostkę i posiekać natkę pietruszki. Wszystkie składniki połączyć w misce. Ciasto rozwałkować na grubość około 3 mm i wycinać kółka. Pierożki można zlepić w dowolny sposób – ważne, by dokładnie zlepić brzegi, aby ser nie wypłynął na zewnątrz. Zlepione można posmarować rozbełtanym jajkiem. Piec około 25-30 minut w temperaturze 180-190°C. Pierogi po upieczeniu są delikatne i dobrze smakują z dipem czosnkowym, ale dla odmiany można je podać z zimnym sosem chrzanowym.

Składniki na sos chrzanowy:

- 3 łyżki startego chrzanu
- 5 łyżek majonezu
- 8 łyżek jogurtu
- łyżka soku z cytryny
- szczypta soli i pieprzu

Wszystkie składniki wymieszać w miseczce.

Deser to klasyczne ciasto kruche z jabłkami i gałką lodów, tylko podane w kokilkach (miseczkach do zapiekania)

Składniki na ciasto:

- 1 margaryna Palma lub Kasia
- 400 g mąki tortowej
- 120 g cukru pudru
- płaska łyżeczka proszku do pieczenia
- 4 żółtka

Dodatkowo:

- 4-5 jabłek
- kilka łyżeczek powidła śliwkowego

Sposób wykonania:

Mąkę przesiać na stolnicę, dodać cukier, proszek i margarynę. Siekać nożem aż margaryna

Smacznego!

ZŻYCIA W TUCHOWIE

Pobyty uczniów tuchowskiego „Kopernika” w Wielkiej Brytanii

LUCYNARYNDAK
ZBIGNIEWBUDZIK

W dniach 13-20 października 2019 r. odbyła się międzynarodowa wymiana uczniów w ramach programu Erasmus+ współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej.

Tym razem uczniowie szkół partnerskich z Polski, Portugalii, Hiszpanii, Włoch, Chorwacji gościli w Wielkiej Brytanii, w katolickiej szkole The Northumberland Church of England Academy Trust w Ashington. Jest to kolejne spotkanie młodzieży w ramach projektu „Matematyczne szlaki Europy”. Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Tuchowie reprezentowali uczniowie: Marta Piszczek, Agnieszka Tragarz, Filip Szczepanik, Wojciech Mazurkiewicz oraz Hubert Świdorski pod opieką pani Lucyny Ryndak i pana Zbigniewa Budzika.

Pierwszego dnia wymiany młodzież integrowała się, biorąc

udział w zabawach sprawnościowych na rozległym terenie schroniska młodzieżowego w Broomley Grange, po czym rozwiązywała matematyczne gry terenowe. Kolejnego dnia uczniowie spotkali się w partnerskiej szkole w Ashington, gdzie obserwowali zajęcia oraz mieli możliwość porozmawiania z uczniami tutejszej szkoły. Szkoła zrobiła na wszystkich niesamowite wrażenie, ponieważ jest to duży obiekt posiadający piękne tereny sportowe, a jej wyposażenie jest bardzo nowoczesne. Jednak atmosfera w niej jest zupełnie inna niż w polskich szkołach, relacje uczeń – nauczyciel są bardziej oficjalne. Po południu uczestnicy wymiany zwiedzali centrum pobliskiego miasta Newcastle. W następnym dniu wszyscy udali się na wycieczkę celem zwiedzenia pozostałości po panowaniu Rzymian na tym terenie – Muru Hadriana. Pomimo typowo angielskiej pogody wszyscy podziwiali krajobraz charakterystyczny dla północnej Anglii oraz ukształtowanie terenu wykorzystane kiedyś przez rzymskie legiony do umocnienia granicy. W drodze powrotnej odwiedzili Cragside, gdzie znajduje

się wiktoriański dworek barona Amstronga. Kolejny dzień wymiany wypełniony był zajęciami matematycznymi w Life Centre w Newcastle. Młodzież uczestniczyła w rozmaitych logicznych zabawach oraz warsztatach mających na celu podkreślenie ważności matematyki i jej zastosowania w życiu codziennym. Bardzo podobała się lekcja astronomii w tutejszym cyfrowym planetarium. Następnie uczniowie w grupach międzynarodowych rozwiązywali zadania matematyczne i poznawali architekturę Newcastle. Piątek był ostatnim dniem wspólnych zajęć. Była to wycieczka do zamku w Alnwick, na terenie którego nakręcane były sceny do filmów z serii *Harry Potter*, *Robin Hood* oraz *Downton Abbey*. Sceneria i zabytki zrobiły na uczestnikach wycieczki ogromne wrażenie. Trudno było opuścić to magiczne miejsce. Dzień zakończył się imprezą pożegnalną w szkole, urozmaiconą narodowymi tańcami poszczególnych krajów partnerskich.

W sobotę polska grupa udała się na wyprawę do pobliskiego miasteczka Durham. Znajduje się tam słynna na całą Anglię katedra,

której początki sięgają VII w. Rozmiary oraz nietypowa architektura tej budowli wprowadzają zwiedzających w niepowtarzalny klimat. Tam również nagrywano filmy o Harrym Potterze. Obok katedry znajduje się XI-wieczny zamek, który od 1840 r. jest siedzibą uniwersytetu. Na co dzień mieszka w nim ponad stu studentów.

Pobyty w Anglii dostarczyły wszystkim niezapomnianych wrażeń

i z pewnością pozostanie na długo w pamięci. Świetna atmosfera, jaką wykreowali uczniowie i nauczyciele, pozwoliła na zawarcie nowych, cennych znajomości oraz na doskonalenie umiejętności interpersonalnych i językowych. Wszyscy niecierpliwie czekają na kolejne międzynarodowe spotkanie we Włoszech. Zakończenie projektu będzie miało miejsce w tuchowskim liceum w kwietniu przyszłego roku.

W dniach od 5 do 20 października 2019 roku odbyła się siódma już edycja Europejskiego Tygodnia Kodowania (#CodeWeek2019).

CodeWeek to radosne wydarzenie społeczne, którego celem jest pokazanie, jaką dobrą zabawą może być programowanie oraz jak za pomocą kodowania można realizować swoje pomysły.

W tym roku z wydarzeniem „Koduj i bądź eko” w akcję włączyła się również Fundacja Wspierania Edukacji i Kultury „Synergia”, której inicjatywa w kategorii **Code for the Planet** (Koduj dla planety) otrzymała wsparcie od organizatorów. W wydarzeniu uczestniczyli członkowie Lokalnego Klubu Kodowania działającego przy Bibliotece Publicznej w Tuchowie oraz uczniowie szkół podstawowych w Karwodrzy i Łowczowie (gmina Tuchów) oraz Brzozowej (gmina Gromnik).

W trakcie zajęć dwie grupy uczniów poznawały budowę i obsługę drukarki 3D Up Mini2 oraz uczyły się modelowania i druku 3D. Pozostali uczestnicy uczyli się progra-

„Koduj i bądź eko”

mować roboty – najmłodszy uczniowie (klasa III i IV szkoły podstawowej) pisali proste programy dla sympatycznych Photonów, a starsi programowali mBoty. Końcowym zadaniem młodych programistów było sortowanie odpadków, polegające na takim zaprogramowaniu robota, aby napotkane po drodze „śmieci” umieścił w odpowiednich pojemnikach. Przy okazji uczestnicy odpowiadali na

pytania z zakresu ekologii. Wszystkich świetnie się bawili, zwiększając jednocześnie swoją wiedzę nie tylko z zakresu programowania, ale również ochrony środowiska naturalnego. Więcej o akcji na stronie organizatora: www.meet-and-code.org/pl/pl/event-show/3871

**Grzegorz Skrzyński
Fundacja Wspierania Edukacji i Kultury „Synergia”**

Szkoła Podstawowa SIEDLISKI

BARBARASAJDAK

Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach znalazła się wśród 8 szkół z powiatu tarnowskiego nagrodzonych w konkursie „#OSEWyzwanie” organizowanego w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej.

10 października 2019 r. w Urzędzie Marszałkowskim w Krakowie odbyło się uroczyste wręczenie nagród przez wicemarszałka Łukasza Smółkę i Tomasza Tomalę, szefa gabinetu politycznego ministra infrastruktury. Nagrodę odebrała dyrektor szkoły – pani Lucyna Jamka.

Do naszej szkoły trafił mobilna pracownia multimedialna, dzięki której szkoła będzie mogła prowadzić cyfrowe lekcje, a uczniowie będą korzystać z internetowych zasobów edukacyjnych. Pracownia składać się będzie z 16 nowoczesnych laptopów umieszczonych w specjalnej szafie,

wyposażonej w punkt dostępowy do sieci, a także dostęp do bezpiecznego, szybkiego i bezpłatnego internetu. Sprzęt ma zostać dostarczony do szkoły w tym roku szkolnym.

Udział w konkursie mogły wziąć szkoły z miejscowości liczących do 50 tysięcy mieszkańców. Kolejne warunki, które należało spełnić to zgłoszenie się szkoły do projektu OSE

i podpisanie porozumienia pomiędzy Ministerstwem Cyfryzacji a szkołą, umożliwiającego korzystanie z mLegitymacji. Porozumienie zostało podpisane i wysłane przez ePUAP. Szkoła wykorzystwała najnowsze rozwiązania oferowane w zakresie cyfryzacji administracji państwowej. Uczniowie naszej szkoły będą mieli legitymację szkolną na urządzeniach mobilnych.

Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach wygrała w konkursie #OSEWyzwanie mobilną pracownią multimedialną

FOT. MALOPOLSKA.PL

Dodatkowo przesłaliśmy przygotowaną specjalnie na konkurs pracę plastyczną pt. „Smart szkoła”, wykonaną przez uczniów klasy 8: Katarzynę Łątkę, Dawida Wajdę i Dariusza Witka. Szansę na wygraną zwiększała także deklaracja zgłoszenia się szkoły do programów OSE Hero oraz Code-Week (Europejski Tydzień Kodowania), który odbędzie się w naszej szkole

16 października 2019 r. Uczniowie będą mieli możliwość budowania i programowania robotów Jimu. **Działania naszej szkoły zostały wysoko ocenione przez komisję konkursową i umożliwiły nam zdobycie tytułu laureata.** Projekt w szkole realizowali: dyrektor szkoły – Lucyna Jamka, nauczyciel informatyki – Barbara Sajdak i sekretarz szkoły – Agata Kawa.

Siedliska jeżdżą i chodzą odblaskowo!

LIDIABORCZYK

2 października 2019 r. uczniowie klasy V ze Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach wzięli udział w „Odblaskowym Rajdzie Rowery”.

Podczas wycieczki każdy rowerzysta mógł sprawdzić swoją kondycję oraz doskonalić umiejętność bezpiecznej jazdy w grupie. Wszyscy uczestnicy rajdu posiadali kaski, a także odblaskowe kamizelki, dzięki którym byli doskonale widoczni na drodze. Łączny dystans pokonany przez rowerzystów wyniósł ok. 13 kilometrów. Rajd uważamy za udany i na pewno go powtórzymy.

Natomiast 8 października 2019 r. uczniowie klas I-VIII ubrani w kamizelki odblaskowe wraz z wychowawcami wyruszyli spod szkoły na „Odblaskowy Happening”. Każda klasa wykrzykiwała hasła zachęcające do noszenia odblasków. Wreszcie można było krzyczeć, ile sił w płucach i nikt nie próbował uciszać!!!

Głównym celem happeningu było promowanie u dzieci bezpiecznych zachowań na drodze do i ze szkoły poprzez używanie kamizelek oraz elementów odblaskowych. Warto od małego uczyć zasad bezpiecznego poruszania się po drogach i przede wszystkim samemu dawać dobry przykład, nosząc je, nie tylko w okresie jesienno-zimowym, ale przez cały rok. Nasza akcja wzbudziła ogromne zainteresowanie nie tylko przechodniów, ale przede wszystkim kierowców. Podczas marszu rozdawane były napotkanym przechodniom odblaski informujące o korzyściach płynących z ich noszenia.

Przypominamy, że każda osoba poruszająca się po zmierzchu drogą poza obszarem zabudowanym ma obowiązek używać elementów odblaskowych. Z tego nakazu zwolnione są osoby poruszające się po zmierzchu chodnikiem lub w strefie zamieszkania. Za brak odblasków pieszu grozi mandat. Pieszy ubrany

w ciemny strój jest widziany przez kierującego pojazdem z odległości około 40 metrów. Osoba mająca na sobie elementy odblaskowe, staje się widoczna nawet z odległości 150 metrów.

Mamy nadzieję, że promowanie przez nas noszenia odblasków odniesie zamierzony skutek.

Noc Bibliotek w Siedliskach

ANNAOGIELA
ELŻBIETAOPAŁKA

5 października odbyła się piąta edycja ogólnopolskiej akcji Noc Bibliotek pod hasłem: „ZNAJDŹMY WSPÓLNY JĘZYK”. Celem tego przedsięwzięcia jest promocja czytelnictwa oraz bibliotek jako najbardziej otwartych i dostępnych instytucji kultury. Jest to również okazja do niekonwencjonalnego zaprezentowania przez biblioteki swoich zbiorów.

Organizatorem akcji pod patronatem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest Centrum Edukacji Obywatelskiej. Tym razem akcja inauguruje obchody miesiąca bibliotek szkolnych przypadające na październik. Spotkanie, które odbyło się 4 października w godzi-

nach wieczornych, kierowane było do uczniów klas 6-8. Opiekunki wydawnictwa zaproponowały uczestnikom stworzenie gry planszowej „Zagraj w ciemno!”, dzięki czemu mogli zdobyć wiedzę na temat otaczającego ich świata, który dzieje się w nocnej aurze. Specjalną odśłonką akcji był w tym roku „Nocny Marek” – w 50. rocznicę śmierci Marka Hłaski czytelnicy integrowali się, grając we flirt literacki z cytatami z jego książek. Rozwiązując quiz, uczniowie sprawdzili swoją wiedzę o słownikach. Zgodnie z tegorocznym hasłem próbowałyśmy „znaleźć wspólny język”, ucząc się kilku słów w języku migowym. Zaciekały nas też książki „dotykem pisane”. Alfabet Braille’a okazał się dla nas trudny, ale warto było spróbować. Bardzo nas cieszy entuzjastyczna reakcja młodzieży na tego rodzaju przedsięwzięcie. Takie spotkania rozwijają pasję ludzi młodych związane z książką, ale przede wszystkim są okazją do rozmowy i wspólnej zabawy.

Szkoła Podstawowa PIOTRKOWICE

Uroczyste otwarcie przedszkola „Polak Mały”

DOROTA STAŃCZYK

2 września 2019 r. swoją działalność rozpoczęło długo oczekiwane przez społeczeństwo lokalne Publiczne Przedszkole „Polak Mały” w Piotrkowicach.

Do placówki zapisano 20 dzieci w wieku 2,5-6 lat. 11 października odbyło się uroczyste otwarcie połączone z pasowaniem na przedszkolaka. Uroczystego otwarcia dokonała burmistrz Tuchowa – Magdalena Marszałek wraz z przewodniczącym Rady Miejskiej – Stanisławem Obrzutem, radnymi, sołtysiem – Kazimierzem Solakiem, proboszczem – ks. Stefanem Michalskim oraz dyrektorem Zespołu Szkolno-Przedszkolnego – Barbarą Polek. W uroczystościach udział wzięli wszyscy rodzice pasowanych dzieci, nauczyciele oraz pracownicy szkoły.

Występy dzieci dostarczyły wszystkim dużo radości i uśmiechu. Zaprezentowane wiersze i piosenki nawiązywały do piękna naszej ojczyzny, zawierały treści patriotyczne. Recytowany wiersz Władysława Bełzy *Katechizm polskiego dziecka* nawiązywał treścią do nazwy przedszkola, a taniec krakowiak do naszego regionu – Małopolski. Po zdaniem „egzaminie”, który przeprowadził samorząd szkolny, dzieci przedszkolne zostały przez panią dyrektor uroczystie pasowane na przedszkolaków. Na pamiątkę tego wydarzenia otrzymały dyplom, własnoręcznie zrobione medale oraz drobne upominki.

W kolejnym punkcie uroczystości zaproszeni goście poproszeni zostali

przez panią dyrektor do wygłoszenia okolicznościowego przemówienia. Pierwszą głos zabrała pani burmistrz, która gratulowała dzieciom udanego występu, a pani dyrektor wytrzymałości w dążeniu do celu. Życzyła sukcesów w nowo otwartej placówce. W swoim przemówieniu nawiązała również do naszego regionu Małopolski, wręczając na ręce pani dyrektor książkę *100% Małopolska* oraz słodkie „co nie co”. Przybyli goście w wygłaszanych przemówieniach

nie szczędzili ciepłych słów, chwalili dzieci za występy, a panią dyrektor za upór, wytrzymałość w dążeniu do otwarcia długo oczekiwanego przedszkola. Na zakończenie uroczystości wszyscy przybyli goście na czele z panią burmistrz i panią dyrektor dokonali symbolicznego przecięcia wstęgi – tym samym ogłaszając otwarcie przedszkola „Polak Mały”. Słodką niespodzianką przygotowaną przez rodziców zakończyła tę ważną, podniosłą i historyczną uroczystość.

BEATA CZUBA

30 września cała społeczność szkolna i przedszkolna udała się na coroczny Rajd Niepodległościowy na Słoną Górę.

Odwiedziliśmy cmentarz wojskowy z I wojny światowej i zapaliliśmy znicze. Potem udaliśmy się do państwa Sutkowskich, gdzie odbyła się biesiada przy ognisku. Następnie wszyscy wzięli udział w akademii z okazji 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej.

Rajd na Słoną Górę

Dzień Komisji Edukacji Narodowej

MAŁGORZATA LECH

W piątek 11 października odbyła się uroczysta akademia z okazji Dnia Komisji Edukacji Narodowej, podczas której uczniowie dziękowali za trud, cierpliwość i zaangażowanie nauczycieli.

Uczennice klasy VII przygotowały humorystyczne przed-

stawienie, ilustrujące codzienną pracę pedagogów i wyzwania, z którymi przychodzi im się mierzyć każdego dnia. Uczniowie klasy VIII z kolei obiecywali doceniać pracę nauczycieli i starać się, aby wszystkim w naszej szkole żyło się jak najlepiej.

Na koniec wszyscy uczniowie zaśpiewali piosenkę dla nauczycieli, a przewodnicząca Rady Rodziców złożyła na ręce pani dyrektor słodki upominek dla całej Rady Pedagogicznej.

Ślubowanie klasy I

MONIKA ZYCH

Po uroczystości z okazji Święta KEN nadszedł moment najważniejszy dla pierwszoklasistów – rozpoczęła się uroczystość ślubowania.

Na początku dzieci wspaniale zaprezentowały swoje umiejętności recytatorskie i muzyczne, aby zostać przyjętymi do grona szkolnego. Pokaz wiedzy przyszłych uczniów wypadł znakomicie. Dzieci wiedzą, jak nazywa się nasza ojczyzna, znają nasze barwy ojczyste, znają zasady zachowania się w szkole, w ruchu ulicznym, a także wiedzą, jak być dobrym kolegą i uczniem. Udowodniły, że są gotowe do przyjęcia w poczet uczniów szkoły.

Po części artystycznej, w niezwykle podniosłej atmosferze, przed sztandarem szkoły pierwszacy ślubowali być dobrymi Polakami, godnie reprezentować swoją szkołę, sumiennie wykonywać swoje obowiązki, a poprzez swoje zachowanie oraz naukę być przykładem dla innych. Następnie pani dyrektor dokonała symbolicznego pasowania na ucznia. Małym bohaterom zostały wręczone pamiątkowe dyplomy, medale i małe upominki.

Po oficjalnej części uczniowie udali się do klas na słodki poczęstunek, zorganizowany przez rodziców. Miejmy nadzieję, że słowa przyrzeczenia, które składali, będą dla nich drogowskazem na długie lata szkolne. Wszystkim pierwszoklasistom życzymy samych radosnych chwil w szkole oraz sukcesów w nauce.

Światowy Dzień Tabliczki Mnożenia

MAGDALENA HAJDUK

Niećwiczone mięśnie zanikają, a niećwiczone zdolności zacierają się w czasie... Dlatego tabliczkę mnożenia należy powtarzać, powtarzać i powtarzać! Ale co zrobić, aby utrwalanie tabliczki mnożenia nie kojarzyło się uczniom z nudnym odpowiadaniem, a może nawet wręcz przeciwnie – było przyjemnością?

Odpowiedź na to pytanie jest prosta. Bawić się mnożeniem!

Dlatego też w piątek 4 października 2019 r. po raz piąty w naszej szkole obchodziliśmy Światowy Dzień Tabliczki Mnożenia. Już od rana, podczas każdej z przerw, uczniowie kl. IV i V w trzyosobowych patrolach egzaminacyjnych wychodzili na korytarze i w myśl hasła: „Młodszy sprawdzają, czy starszy tabliczkę mnożenia zna” egzaminowali starszych uczniów, nauczycieli, pracowników szkoły oraz rodziców przyprowadzających swoje pociechy do szkoły. Następnie barwnym korowodem wyszli na drogę naszej miejscowości, przepytując mieszkańców, kierowców, panie w sklepie i proboszcza parafii. Każda osoba, która poprawnie odpowiedziała na wszystkie wylosowane pytania otrzymała brawa i tytuł Eksperta Tabliczki Mnożenia.

Zwieńczeniem akcji było zgromadzenie wszystkich uczniów na sali gimnastycznej, gdzie odbyły się konkursy, zabawy i quizy. W naszej szkole po raz kolejny wykorzystuje się innowacyjne metody nauczania.

Za pomocą smartfonów i aplikacji Quizizz wyłoniliśmy Mistrza Tabliczki Mnożenia, którym został uczeń kl. V – Miłosz Bandyk. Następny konkurs miał charakter zabawy – bingo matematyczne. Uczniowie musieli wykazać się nie tylko znajomością tabliczki mnożenia, ale także spostrzegawczością i refleksem, a przy tym musiało dopisać im jeszcze szczęście. Zwycięzcą została uczennica kl. VII – Gabriela Michałek. W rozgrywkach grupowych z łamiągówkami najlepiej poradziła sobie klasa VIII.

Tego dnia poprzez wspólną wspaniałą zabawę łączyliśmy się z ludźmi na całym świecie, ponieważ chcemy nadal propagować zasadność uczenia się tabliczki mnożenia, a także poznawania matematyki. Musimy pamiętać, że matematyka towarzyszy nam przez całe życie w każdej chwili – kiedy patrzymy na zegarek, kalendarz, termometr, rozkład jazdy, wstukujemy

numer telefonu czy liczymy kieszonkowe. Wszędzie otaczają nas liczby, musimy sobie z nimi radzić, dlatego warto znać tabliczkę mnożenia. Bardzo ucieszył nas fakt, że zdecydowana większość egzaminowanych osób wykazała się bardzo dobrą znajomością tabliczki mnożenia, a akcja spotkała się z bardzo miłym odzewem egzaminowanych osób. Tegoroczne obchody IX Światowego Dnia Tabliczki Mnożenia możemy uznać za bardzo udane.

Nauczyciel koordynator akcji Małgorzata Majsterkiewicz oraz przeprowadzająca quizy Magdalena Hajduk dziękują wszystkim uczestnikom za udział w obchodach święta.

Jeżeli zorganizowanie tego dnia sprawiło, że każdy z nas dobrze się bawił i utrwalił sobie choć jeden przykład tabliczki, to warto było. X Światowy Dzień Tabliczki Mnożenia odbędzie się już za rok – 2.10.2020 r.

ANNA MADEJSKA

Od 9 do 19 września br. trwały warsztaty kisenia kapusty w Domu Kultury w Siedliskach przygotowane i przeprowadzone przez miejscowe Koło Gospodyń Wiejskich. Przedsięwzięcie, które koordynowała Małgorzata Wojtanowska, miało charakter edukacyjny i skierowane było do dzieci klas 1-3 szkoły podstawowej w Siedliskach.

W zorganizowanym wydarzeniu, mającym na celu promowanie tradycyjnego obyczaju kisenia kapusty oraz zdrowego stylu życia, chętnie uczestniczyły dzieci. Warsztaty były dla nich okazją do poznania różnych odmian kapusty, procesu jej kisenia, łącznie z tradycyjnymi narzędziami i naczyniami podczas niego wykorzystywanymi. Dodatkowo dzieci poznały właściwości odżywcze i zdrowotne kapusty jako budulca odporności. W części warsztatowej, przy pomocy pań z Koła Gospodyń Wiejskich, wykonywały czynności związane z kiseniem kapusty: tarły marchew, wrzucały i „deptały” kapustę. A wszystkim zajęciom towarzyszyły tradycyjne przysmaki, zagadki oraz inscenizacja wiersza J. Brzechwy *Na straganie*, przygotowana przez członkinię koła.

Każdy uczestnik warsztatów otrzymał dyplom „Mistrza kisenia kapusty” oraz słodki poczęstunek. A tradycja kisenia kapusty zakorzeniona została w najmłodszym pokoleniu.

O wartościach kiszanej kapusty w świetle dawnych obyczajów w Domu Kultury w Siedliskach

Co nowego w Szkole Muzycznej I stopnia w Tuchowie

JAN M. GŁADYSZ

Wczwartego br. mury tuchowskiej placówki artystycznej po raz pierwszy opuścili absolwenci 6-letniego cyklu nauczania (38 osób) i tym samym dołączyli do grona uczniów cyklu 4-letniego (40 osób w ciągu 3 lat), którzy ukończyli naukę.

Niektórzy z nich podjęli dalsze kształcenie w szkołach muzycznych II stopnia w Tarnowie i Krakowie, na wydziale muzycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz w Prywatnym Profesjonalnym Konserwatorium prowadzonym przez prof. Bogumiłę Gizbert-Studnicką.

Na zakończenie nauki miał miejsce koncert w Dworcu Paderewskiego w Kąsnej Dolnej, na którym prezentowali się uczniowie poszczególnych klas instrumentalnych w pierwszej oraz zespoły instrumentalne, chór i orkiestra w drugiej części koncertu. Gratulujemy im osiągniętych celów i życzymy sukcesów w dalszej muzycznej edukacji.

W nowym roku szkolnym 2019/2020 rozpoczęło zajęcia 133 uczniów w obu cyklach, w tym w klasie I cyklu 4-letniego – 18, a w klasie I cyklu 6-letniego – 27 uczniów. Szkoła prowadzi naukę gry na następujących instrumentach: fortepian, skrzypce, altówka, wiolonczela, gitara, flet, klarnet, saksofon, trąbka, puzon, akordeon i perkusja. Są to zajęcia indywidualne realizowane 2 razy w tygodniu. Obok nich bardzo ważne dla pełnego rozwoju są zajęcia ogólnomuzyczne – grupowe. Należą do nich: kształcenie słuchu, audycje muzyczne, rytmika, zespół rytmiczny, zespół wokalny, zespoły instrumentalne, chór i orkiestra. Łączny czas zajęć w szkole muzycznej w zależności od roku nauki waha się od 3 do 8 godzin tygodniowo. W kształcenie młodych adeptów sztuki muzycznej zaangażowanych jest 27 nauczycieli różnych specjalności: 5 nauczycieli fortepianu, po 3 nauczycieli skrzypiec i gitary, po 2 nauczycieli fletu i perkusji. Pozostałe instrumenty mają pojedynczą obsadę. Największym zainteresowaniem cieszą się: gitara, skrzypce i fortepian oraz flet, saksofon i perkusja. W ciągu roku

szkolnego uczniowie prezentują swoje umiejętności na audycjach klasowych, koncertach szkolnych i gminnych, konkursach, od regionalnych po międzynarodowe. Obowiązkowo uczniowie ostatnich klas cyklu biorą udział w przesłuchaniach i testach organizowanych przez Centrum Edukacji Artystycznej. Warto nadmienić, że do chwili obecnej nasza placówka może się poszczycić wieloma sukcesami, zarówno indywidualnymi, jak i zespołowymi, o czym informowaliśmy na łamach lokalnej prasy.

Szkoła mieści się w dwóch budynkach przy ul. Jana Pawła II 2 (nad pocztą) i 4. Dodatkowo – podczas zajęć grupowych – korzysta z sali lekcyjnej w szkole podstawowej. Szkoła zatrudnia także pracownika sekretariatu i osobę dbającą o czystość i porządek. Wraz z jej rozwojem uwidacznia się pilna potrzeba większego pomieszczenia na realizację zadań statutowych, czyli organizowanie koncertów i audycji dla szerokiej publiczności. Dotychczas korzystamy z sali widowiskowej Domu Kultury w Tuchowie oraz z sali koncertowej w Kąsnej Dolnej, co stanowi pewne utrudnienie od strony logicznej (transport instrumentów, pulpitów itp.). Wśród ważnych inicjatyw podejmowanych przez szkołę jest organizacja Ogólnopolskiego Konkursu Pianistycznego i Tuchowskich Kameraliów Gitarowych. Istotnymi są również konkursy wewnętrzne z kształcenia słuchu i wiedzy o kompozytorze, w których biorą udział uczniowie poszczególnych klas. Od 4 lat z okazji Dnia Dziecka zespół rytmiczny (kl. I-III/cykl 6-letni) przedstawia bajkę muzyczną, kierowaną do szerokiej publiczności. Jest to wyjątkowa okazja promocji szkoły, w której widzami są przedszkolaki, dzieci ze szkół i dorośli.

Każdego roku szkoła prowadzi nowy nabór uczniów, podczas którego sprawdza się możliwości kandydata do nauki w szkole, zainteresowanie instrumentem, umiejętności słuchowe i rytmiczne. Informacja o składaniu wniosków oraz terminie badania przydatności umieszczana jest zawsze na stronie szkoły oraz w lokalnej prasie. Wszystkich chętnych do muzycznego rozwoju serdecznie zapraszamy do zainteresowania się naszą ofertą.

TERESA SZYMAŃSKA
ALEKSANDER KAJMOWICZ

Już miesiąc zaszedł, psy się uspiły,
I coś tam klaszcze za borem.
Pewnie mnie czeka mój Filon miły,
Pod umówionym jaworem.

/Franciszek Karpiński
Laura i Filon!

Klon /Acer/ to prastare drzewo liściaste należące do rodziny klonowatych.

Dzisiaj na terenie Europy, Azji, północnej Afryki i Ameryki Północnej występuje ponad sto gatunków drzewiastych i krzaczastych klonów. W Polsce dziko rosną trzy rodzime gatunki: klon zwyczajny nazywany też pospolitym /Acer platanoides/, klon polny zwany paklonem /Acer campestre/ i klon jawor /Acer pseudoplatanus/.

Nie jest łatwo odróżnić poszczególne gatunki, ponieważ mają wiele cech wspólnych, jednak różnią się między sobą. Wystarczy przyjrzeć się dokładnie liściom. Klony mają bardzo ładne liście. Są szerokie, dłoniaste, 3-5 (7)-kłapowe. Klon zwyczajny ma liście 5-kłapowe, o wyciągniętych ostrych końcach, a pomiędzy kłapami są zaokrąglone. Jesienią przebarwiają się na żółto, pomarańczowo i czerwono. Są więc bardzo kolorowe i drzewo widoczne jest z daleka. Klon polny (paklon) ma liście 3-5-kłapowe. Końce są zaokrąglone, a nie ostre jak u klonu zwyczajnego. Jesienią przebarwiają się na soczysto żółty kolor. Klon jawor ma liście brzegiem piłkowane, a wcięcia między kłapami ostre. Jesienią przebarwia się na żółto. Charakterystyczny jest mleczny sok w ogonkach liści klonu zwyczajnego i polnego, u jawora sok nie występuje. Te trzy klony można odróżnić również po owocach, którymi są zrosnięte po dwa, oskrzydłone orzeszki. Potocznie nazywane są „noskami”. U klonu zwyczajnego skrzydełka są szeroko rozwarte, dojrzewają do października i zaraz opadają. Klon polny ma skrzydełka ustawione poziomo, dojrzewają na przełomie sierpnia i września i także zaraz opadają. Owoce jawora

CIEKAWY ROŚLINY MIASTA I GMINY

Każdy jawor jest klonem, ale nie każdy klon jest jaworem

mają skrzydełka ustawione prawie równoległe lub pod kątem ostrym. Dojrzewają od września, a opadają dopiero w listopadzie lub zimą.

Klony to drzewa bardzo żywotne ze względu na pokrój, rozmiary, świeżą, wiosenną zielen liści i ich przebarwienie na żywe, ciepłe kolory jesienią. Taki właśnie klon zwyczajny rośnie na tuchowskim rynku i obecnie (październik) w całej okazałości prezentuje swoją jesienną krasę, zwłaszcza w słoneczny dzień.

Klon zwyczajny jest w Polsce drzewem pospolitym. Rośnie zarówno na niżu, jak i w niższych rejonach górskich, gdzie stanowi domieszka lasów liściastych i mieszanych. Potrafi przystosować się do przeciętnych warunków glebowych, nie znosi tylko miejsc podmokłych. Osiąga wiek ok. 150 lat, a wysokość do 30 m.

Drugim dziko rosnącym klonem jest paklon, czyli klon polny. Jest mniej okazały niż zwyczajny, jego wysokość to ok. 15 do 20 m. Dożywa do 100 lat. Często występuje w formie krzaczastej. Może być sadzony jako wysoki żywopłot, gdyż ma gęste ulistnienie i daje się przycinać. Dziko rośnie na niżu i w niższych górach, w lasach mieszanych, lub pojedynczo na polanach, obrzeżach zadrzewień itp.

Pozostał do opisanie trzeci rodzimy gatunek klonu, czyli jawor. I to jest ten najważniejszy u nas klon. Jest to drzewo klimatu chłodnego i wilgotnego. Preferuje gleby zasobne, ale również dobrze radzi sobie na kamienistych i skalistych. Osiąga największe rozmiary wśród naszych klonów. Sięga do 40 m wysokości, żyje ok. 400 lat. Młode jawory rosną szybko, mogą przyrastać od 0,5 do 1 m rocznie, znoszą półcienie. Później rosną wolniej i są słońcolubne. Skąd w łacińskiej nazwie gatunkowej jaworu wziął się pseudoplatanus? Otóż nazwa ta sugeruje, że to drzewo „udaje” platan. W czasie jego życia, z biegiem lat, na gładkiej pęczątkowo korze zaczynają pojawiać się złobienia i tafelki,

które łuszczą się i odpadają, podobnie jak u platana. Spośród wszystkich naszych klonów jawor ma największe znaczenie w gospodarce leśnej. W Polsce rośnie głównie w lasach mieszanych: górskich, wyżynnych i na pogórzu. W Tuchowskim Lesie jest dość często spotykanym drzewem. Na szczycie góry w Trzemesnej, w pobliżu gajówki, rośnie grupa pięknych, starych jaworów. W dawnej Puszczy Karpackiej jawor był, obok buka, jodli i świerka, powszechnie występującym gatunkiem. Później, zwłaszcza w XIX wieku, miała miejsce rabunkowa gospodarka leśna. Na masową skalę wycinano naturalne lasy mieszane i zastępowano je monokulturami szybko rosnącego świerka. Nastąpiło zachwianie odwiecznej równowagi i skutki tego dzisiaj widać wyraźnie. Leśnicy starają się w jakiejś mierze przywrócić tę naturalną równowagę drzewostanów. Z informacji pana Jana, leśniczego z Burzyna, wynika, że również w naszych lasach powracają jawory. Leśnicy sadzą je w tzw. kępach, czyli na większej powierzchni – ok. 15 arów. O tym, że na naszych terenach od wieków rosły jawory, świadczą nazwy, np.: Jaworzyna, Jaworzynka, Jaworki, Jaworów itp. Również zaświadcza o tym nazwiska. W Tuchowie i okolicach często spotyka się Jaworskich.

Dzisiaj w Karpatach i Sudetach jawor, po buku i jodle, stanowi trzeci pod względem ważności składnik lasów regla dolnego. Zyskał miano księcia gór. W Bieszczadach sięga górnej granicy lasów (1100 m n.p.m.), w Tatrach pojedyncze okazy można zobaczyć nawet w piętrze kosodrzewiny. Drzewo jaworowe ma bez porównania większe walory użytkowe niż drzewo klonu zwyczajnego: jest barwy żółtawo-białej, o delikatnym połysku, zwarte, dość ciężkie i twarde, a przy tym elastyczne, łatwo go obrabiać. W górach i na pogórzu dziesięć niegdys z niego koryta, dzieje, misy, formy na oscypki itp.

FOT. ALEKSANDER KAJMOWICZ

Klon na tuchowskim rynku

Do dziś wytwarza się z niego sprzęty kuchenne, artykuły sportowe, rękojeści do narzędzi, używa się do intarsji i snycerki. Robi się z niego ekskluzywne okleiny. Jednak prawdziwe, mówiąc w przenośni, „powołanie” drewna jaworowego to lutnictwo. Jawor daje najwyższej klasy drewno rezonansowe. Na aukcjach osiąga niebotyczne ceny, np. w 2006 roku w Krośnie nabywca z Niemiec zapłacił za metr sześcienny tego cennego surowca rekordowe 27 072 zł.

Jawor jest również cennym drzewem dla pszczelarzy. Kwitnie w pierwszej połowie maja, jego kwiaty obficie wydzielają nektar. Pszczoły zbierają z niego również obnóża pyłkowe, czasem daje spadź. Miododajny jest również klon zwyczajny i polny, jeżeli są odpowiednie warunki dla oblotu pszczół. Nie można pominąć znaczenia klonów jako drzew ozdobnych. Są to przeważnie drzewa obcego pochodzenia. Jest ich w Polsce ok. 30 gatunków. Są sadzone wzdłuż ulic, w parkach, ogrodach botanicznych, obok ważnych obiektów itp. Rynek w Tuchowie jest obsadzony kulistą odmianą klonu zwyczajnego.

W młodości drzewo to ma gęstą, zwartą koronę, sprawiającą wrażenie specjalnie formowanej. Z ozdobnych klonów na pierwsze miejsce wybija się klon palmowy. Jest to krzew albo delikatne, niewielkie drzewko pochodzące z Japonii lub Korei. Ma cienkie, czerwone pędy i fantastyczne, bajkowe liście, które w zależności od pory roku i oświetlenia zmieniają kolor. Najładniejsze są jesienią: złote, bordowe lub jaskrawoczerwone. Są jednak nieodporne na mróz i trzeba im zapewnić, zwłaszcza w młodości, odpowiednie warunki.

Klony, a wśród nich przede wszystkim jawor, weszły również w nasze dziedzictwo kulturowe. Świadczą o tym wspomniane wyżej nazwy. Jawor pojawia się również w literaturze, poezji, pieśniach i przysłówkach ludowych. W polskim folklorze jawor był stałym elementem pieśni i obrzędów weselnych. Był uważany za opiekuna zakochanych i w takiej roli przedstawia go znany poeta sentymentalny – Franciszek Karpiński, w popularnej kiedyś, zacytowanej na wstępie pieśni o Laurze i Filonie.

Miododajne lipy rozdane

WIKTOR CHRZANOWSKI

Miododajne lipy zasila drzewostan w gminie Tuchów. Dzięki uprzejmości Koła Pszczelarzy z Tuchowa na tuchowskim rynku każdy z odwiedzających go w piątek, 11 października, mógł odebrać bezpłatną sadzonkę.

Akcja spotkała się z dużym zainteresowaniem, zarówno mieszkańców gminy, jak i odwiedzających nasze miasteczko. Prawie 200 sadzonek lipy drobnolistnej rozdano w przeciągu niespełna godziny. Wydarzeniu towarzyszyła kampania informacyjna mająca na celu zwrócenie uwagi na problemy związane z ochroną środowiska naturalnego oraz obowiązującą od 1 lipca 2017 roku uchwałą anty-smogową dla Małopolski.

Green Festival Tour EkoMałopolska zaskoczył widzów

Zaskakujący i wzbudzający wiele emocji – taki był pokaz filmów w ramach Green Festival Tour EkoMałopolska, który 11 października gościł w Tuchowie.

Wedle raportu Światowej Organizacji Zdrowia z 2016 roku 35 z 50 najbardziej zanieczyszczonych miast Unii Europejskiej leży w Polsce. Szacuje się, że życie przeciętnego mieszkańca Unii Europejskiej jest krótsze z tego powodu o ponad

8 miesięcy, a życie przeciętnego Polaka, w stosunku do mieszkańca UE, jest krótsze o kolejne 1-2 miesiące z uwagi na występujące w naszym kraju większe zanieczyszczenie pyłem aniżeli wynosi średnia dla krajów Unii. To Film pt.: *Piękna robota* wywołał największy dreszcz emocji wśród publiczności.

UseLess to dokument pokazujący, dlaczego my ludzie tak bardzo marnujemy wszystko, co kupujemy i wytwarzamy. Film prezentuje szeroki wachlarz faktów i ciekawych informacji o tym, co dzieje się z żywno-

Wycieczka do Wiednia i Mikulova

MAŁGORZATA
WOJTANOWSKA

Koło Gospodyń Wiejskich w Siedliskach zorganizowało wycieczkę na Morawy, a mianowicie do Mikulova. Otrzymała się ona od 18 do 20 października br.

Przepiękny rynek, ratusz, zamek, ruiny baszty, a zarazem wieży widowiskowej, Kościół św. Wacława... To tylko niektóre z odwiedzonych przez nas miejsc. Na koniec udaliśmy się na Kopecek, by stamtąd podziwiać piękną panoramę Mikulova. Pogoda

nam sprzyjała, dlatego też spacer tymi miejscami był urokliwy.

Niedaleko Mikulova znajduje się Wiedeń, dlatego pojechaliśmy tam, by zwiedzić pałac, ogrody Sissi, Prater oraz Kahlenberg. Wszyscy uczestnicy wycieczki byli zachwyceni przepięknymi widokami, budowlami, ogrodami i wieloma innymi atrakcjami. Zwieńczeniem było zwiedzenie winnicy u pana Fryca i degustacja różnorodnych win oraz zakupy. Wycieczka ta była jedną z najlepszych, dzięki organizacji, miłej atmosferze oraz wsparciu osób mieszkających w tych miastach – za co serdecznie dziękujemy.

ścią, zanim ją kupimy. Jaką drogę przebywa i faktycznie, ile jej zostaje od momentu jej wytworzenia? Ile materiału stanowią odpady przy produkcji jeansów? Jak bardzo niebezpieczne jest więc „marnotrawstwo” dla świata?

Nie zabrakło też tematu globalnego ocieplenia, czy problematyki utylizacji odpadów. Paradoksalnie stworzyliśmy uniwersalne tworzywo sztuczne, jakim jest plastik, który zdominował każdą sferę naszego życia, a nie potrafimy poradzić sobie z jego skuteczną utylizacją.

Podsumowaniem wydarzenia były: krótka dyskusja dotycząca ochrony powietrza oraz quiz ekologiczny dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

UM Tuchów

XXIX GALICYJSKA JESIEŃ LITERACKA
Książki nas uratują. Szok losu objaśnią.
Kroniką. Science fiction. Wierszem. Teraz właśnie.

ANNASZELĄG

4 października 2019 roku tuchowski Dom Kultury po raz kolejny gościł niezwykłych artystów – uczestników XXIX Międzynarodowej Galicyjskiej Jesieni Literackiej. W gronie poetów i pieśniarzy znaleźli się twórcy z Ukrainy (Tamara Łucenko, Swietłana Brelsławska, Julia Sudus), Rosji (Władimir Sztokman), Polski (Kazimierz Burnat, Stefan Jurkowski, Krystyna Konecka, Artur Grabowski, Andrzej Grabowski, Danuta Rybczyńska, Andrzej Jagoda) oraz tak odległych i egzotycznych krajów, jak Australia (Jan Dyduś) czy Wietnam (Lam Quang My). Tuchów był jednym z przystanków trasy koncertowej wiodącej przez miasta Ukrainy i Polski.

Galę poprowadził Andrzej Grabowski, twórca i dyrektor Jesieni, poeta mieszkający w pobliskich Ciężkowicach (jak się później okazało autor tekstów kilku utworów śpiewanych na koncercie). Zapowiadał kolejnych artystów, przedstawiając ich w kilku słowach. Na początku, zwracając się do publiczności i nawiązując do minionych lat, stwierdził, że impreza ma już tradycję, klimat i wiernych autorów, a do tego grona wciąż dochodzą młodzi twórcy, tworzy się więc pokolenie, bo dla artysty nie ma nic piękniejszego niż podzielić się słowem, zachęcić do sięgnięcia po książkę.

Koncert rozpoczął Andrzej Jagoda, tuchowianin, artysta-muzyk, który wykonał dwie piosenki do słów Andrzeja Grabowskiego (*Ballada tańcząca* oraz *Ballada o koniu*). Pierwsza z nich, dedykowana autorowi, nawiązywała do dramatu S. Wyspiańskiego *Wesele*, wprowadzając widownię w klimat zadumy.

Wystąpienia artystów wskazywały, że poezja jest ważnym głosem w opisywaniu współczesnej rzeczywistości, mówieniu o jej problemach. Akcenty teraźniejszości pojawiły się we wprowadzeniu A. Grabowskiego, który podkreślił, jak istotny jest fakt, że koncerty odbywają się na terenie Polski, Ukrainy, łącząc braci Słowian. Gdy jedni budują barykady, my, dzięki poezji, jesteśmy po piękniejszej stronie świata. Z kolei każdy, kto musiał porzucić swój dom, odnajdzie echo tej tragedii w utworze Krystyny Koneckiej (reporterka, poetka, mistrzyni sonetu) *Przeprowadzka: Nie miało być. A jednak. Jeszcze wczoraj rano nasz dom sprawiał wrażenie nienaruszalności. Dziś wszystkie skrzydła w locie. W skrzypieniu. Na oścież w regałach, we framugach, w szaleństwie orkanu.*

Włodzimierz Sztokman (polski poeta, rosyjski bard, czyli, jak stwierdził A. Grabowski, słowiański mikst) zaprezentował *Fabrykę obłoków*, liryczną piosenkę z ekologicznym podtekstem, do której inspiracji dostarczył Kraków spowity dymem pracujących zakładów przemysłowych.

Koncert skierowany był głównie do młodzieży, stąd na widowni zasiadli uczniowie tuchowskich szkół – podstawowej i ponadpodstawowych. O tym,

że przekaz artystów spełnił swój cel, może świadczyć wypowiedź Szymona Koncewicza z klasy VII b, który tak opisał swoje wrażenia: *Bardzo podobała mi się XXIX Międzynarodowa Galicyjska Jesień Literacka. Artyści śpiewali i odczytywali swoje wiersze o treści filozoficznej, ekologicznej, ale również*

komediowej. Myślę, że warto wspomnieć, iż owe wydarzenie ma również miejsce na Ukrainie. Najbardziej podobała mi się piosenka rosyjskiego poety – „Duperele”. Pokazywała ona rzeczywistość w krzywym zwierciadle. Chętnie poszedłbym na to wydarzenie jeszcze raz.

FORMULARZ ZGŁASZANIA
PROPOZYCJI WYDARZEN
Z OKAZJI OBCHODÓW 680-LECIA
LOKALNOŚCI TUCHOWA

Nazwa proponowanego wydarzenia	
Opis proponowanego wydarzenia	
Do kogo skierowane jest wydarzenie (grupa odbiorców, np.: dzieci, młodzież, seniorzy, sportowcy, artyści, itp.)?	
Metryczka wypełniającego:	
Płeć: K ☐ M ☐	
Wiek:	
☐ 10-15 lat ☐ 16-25 lat ☐ 26-40 lat ☐ powyżej 40 lat	

Wypełniony formularz można złożyć w sekretariacie Domu Kultury w Tuchowie

Ulga termomodernizacyjna

Źródło finansowania inwestycji związanych z pracami podnoszącymi efektywność energetyczną budynku.

W celu przyspieszenia procesu poprawy jakości powietrza Ministerstwo Finansów uruchomiło wsparcie finansowe termomodernizacji budynków mieszkalnych jednorodzinnych w formie ulgi termomodernizacyjnej.

Ulga pozwala na odliczenie od dochodów (przychodów) wydatków związanych z realizacją przedsięwzięć termomodernizacyjnych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych.

Kto może skorzystać z ulgi?

Podmiotami uprawnionymi do korzystania z ulgi są podatnicy podatku PIT opłacający podatek:

- według skali podatkowej;
- według 19% stawki podatku;
- ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

Limit ulgi

W ramach ulgi termomodernizacyjnej można odliczyć 100% wydatków poniesionych w okresie realizacji przedsięwzięcia. **Jednak kwota nie może być wyższa niż 53 000 zł.** Jest to suma wydatków w odniesieniu do wszystkich realizowanych przedsięwzięć termomodernizacyjnych w poszczególnych budynkach, których podatnik jest właścicielem lub współwłaścicielem. Limit dotyczy osoby podatnika bez względu na liczbę realizowanych przedsięwzięć termomodernizacyjnych w poszczególnych latach.

Pozostałe zasady korzystania z ulgi

Odliczenie przysługuje tylko na istniejące budynki. Czas realizacji przedsięwzięcia premiowanego ulgą nie może przekraczać 3 lat. Odliczyć

można wydatek wraz z podatkiem od towarów i usług, jeśli podatek ten nie został już przez podatnika odliczony na podstawie ustawy o podatku od towarów i usług. Gdyby kwota odliczenia nie miała pokrycia w rocznym dochodzie podatnika, można dokonywać odliczeń przez kolejnych 6 lat, licząc od końca roku podatkowego, w którym poniesiono pierwszy wydatek. Odliczeniu nie

- kocioł gazowy kondensacyjny wraz ze sterowaniem, armaturą zabezpieczającą i regulującą oraz układem doprowadzenia powietrza i odprowadzenia spalin;
- kocioł olejowy kondensacyjny wraz ze sterowaniem, armaturą zabezpieczającą i regulującą oraz układem doprowadzenia powietrza i odprowadzenia spalin;
- zbiornik na gaz lub zbiornik na olej;
- kolektory słoneczne wraz z osprzętem;
- ogniwa fotowoltaiczne wraz z osprzętem;
- stolarka okienna i drzwiowa, w tym okna, okna połaciowe wraz z systemami montażowymi, drzwi balkonowe, bramy garażowe, powierzchnie przezroczyste nieotwieralne;
- materiały budowlane składające

- docieplenie przegród budowlanych lub płyt balkonowych, lub fundamentów;
- wymiana stolarki zewnętrznej np.: okien, okien połaciowych, drzwi balkonowych, drzwi zewnętrznych, bram garażowych, powierzchni przezroczystych nieotwieralnych;
- wymiana elementów istniejącej instalacji ogrzewczej lub instalacji przygotowania ciepłej wody użytkowej lub wykonanie nowej instalacji wewnętrznej ogrzewania lub instalacji przygotowania ciepłej wody użytkowej;
- montaż kotła gazowego kondensacyjnego;
- montaż kotła olejowego kondensacyjnego;
- montaż pompy ciepła;
- montaż kolektora słonecznego;
- montaż systemu wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła z powietrza wywiewanego;
- montaż instalacji fotowoltaicznej;
- uruchomienie i regulacja źródła ciepła oraz analiza spalin;
- regulacja i równoważenie hydrauliczne instalacji;
- demontaż źródła ciepła na paliwo stałe.

Konsultanci infolinii Krajowej Informacji Skarbowej są dostępni od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:00 do 18:00 pod numerami telefonów:

801 055 055 (dla połączeń z telefonów stacjonarnych)
22 330 03 30 (dla połączeń z telefonów komórkowych)
+48 22 330 03 30 (dla połączeń z zagranicy)

Można również zadać pytanie poprzez formularz kontaktowy na Portalu Podatkowym:

<https://www.podatki.gov.pl/zadaj-pytanie/pytanie-e-mail/> lub skorzystać z czatu z konsultantem:

<https://www.podatki.gov.pl/zadaj-pytanie/czat-z-konsultantem/>.

podlegają wydatki w części, w jakiej zostały dofinansowane ze środków Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie.

Jakie materiały i usługi są objęte ulgą termomodernizacyjną?

- materiały budowlane wykorzystywane do docieplenia przegród budowlanych, płyt balkonowych oraz fundamentów wchodzące w skład systemów dociepleń lub wykorzystywane do zabezpieczenia przed zawilgoceniem;
- węzeł cieplny wraz z programatorem temperatury;

- kocioł na paliwo stałe spełniający co najmniej wymagania określone w rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwa stałe (Dz. Urz. UE L 193 z 21.07.2015, s. 100);
- przyłącze do sieci ciepłowniczej lub gazowej;
- materiały budowlane wchodzące w skład instalacji ogrzewczej;
- materiały budowlane wchodzące w skład instalacji przygotowania ciepłej wody użytkowej;
- materiały budowlane wchodzące w skład systemu ogrzewania elektrycznego;
- pompa ciepła wraz z osprzętem;

się na system wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła lub odzyskiem ciepła i chłodu.

Jakie usługi są objęte ulgą termomodernizacyjną?

- wykonanie audytu energetycznego budynku przed realizacją przedsięwzięcia termomodernizacyjnego;
- wykonanie analizy termograficznej budynku;
- wykonanie dokumentacji projektowej związanej z pracami termomodernizacyjnymi;
- wykonanie ekspertyzy ornitologicznej i chiropterologicznej;

Mój prąd

Program priorytetowy „Mój Prąd” stanowi instrument dedykowany wsparciu rozwoju energetyki prosumenckiej, a konkretnie wsparcia segmentu mikroinstalacji fotowoltaicznych (PV).

Ministerstwo Energii we współpracy z Ministerstwem Środowiska przygotowało nowy instrument finansowania instalacji fotowoltaicznych pn. „Mój Prąd”. Głównym celem programu jest zwiększenie produkcji energii z mikroinstalacji fotowoltaicznych.

Budżet programu wynosi 1 mld złotych. Dofinansowanie obejmuje do 50% kosztów instalacji fotowoltaicznej, jednak nie więcej niż 5 000 zł. Wsparciem zostaną objęte instalacje o mocy 2-10 kW. Program skierowany jest do osób, które chcą zamontować panele fotowoltaiczne w swoich gospodarstwach domowych.

- kosztami kwalifikowanymi są koszty zakupu i montażu instalacji fotowoltaicznej;
- wydatki podlegające dofinansowaniu nie mogą być poniesione wcześniej niż 23.07.2019 r. (data poniesienia wydatku jest datą opłacenia faktury);

- inwestycja nie może zostać zakończona (tj. przyłączona do sieci dystrybucji energii) przed rozpoczęciem naboru. Konieczne jednak jest zakończenie prac inwestycyjnych w chwili składania wniosku o dofinansowanie. Przez zakończenie inwestycji rozumie się podpisanie umowy z dystrybutorem sieci oraz montaż licznika dwukierunkowego;
- dofinansowanie będzie udzielone jedynie na nowe urządzenia (wyprodukowane nie później niż 24 miesiące przed instalacją);
- do wniosku o dofinansowanie należy załączyć: fakturę za zakup i montaż instalacji PV, dowód zapłaty faktury, dokument potwierdzający instalację licznika dwukierunkowego wraz z danymi identyfikacyjnymi konkretnej umowy kompleksowej.

Termin naboru: od 30.08.2019 r. do 20.12.2019 r. lub do wyczerpania alokacji środków. Nabór wniosków odbywa się w trybie konkursowym.

Więcej informacji można uzyskać na stronie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej: <http://www.nfosigw.gov.pl/moj-prad/nabor-2019/>

Informacji o programie „Mój Prąd” udzielają również doradcy z Wydziału Projektu Doradztwa Energetycznego NFOŚiGW: <https://doradztwo-energetyczne.gov.pl/>

Panele fotowoltaiczne cieszą się rosnącą popularnością wśród użytkowników domowych i małych firm. Umożliwiają produkcję własnej energii odnawialnej. Dzięki produkcji własnej energii elektrycznej z OZE, możesz ogra-

niczyć skutki wzrostu cen energii i zwiększyć swoje bezpieczeństwo energetyczne, ale przede wszystkim przyczynisz się do ograniczenia negatywnego wpływu produkcji energii na jakość powietrza i klimat. Instalacje fotowoltaiczne pozwalają na produkcję energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego. Proces ten zachodzi za pomocą zjawiska fotowoltaicznego.

Szczegóły dotyczące budowy i zasady działania ogniw fotowoltaicznych znajdziesz na stronie: <https://powietrze.malopolska.pl/baza/ogniwa-fotowoltaiczne/>

Prosumenci energii odnawialnej

Przedsiębiorcy mogą produkować energię na własne potrzeby, a nadwyżki rozliczać w korzystnym systemie opustów – to efekt tzw. pakietu prosumenckiego, zawartego w projekcie noweli ustawy o OZE.

Prosumenci to między innymi osoby fizyczne, firmy, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, które nie tylko zużywają energię elektryczną, ale również ją produkują. Są więc równocześnie konsumentami i producentami energii. Prosument to odbiorca końcowy, który dokonuje zakupu energii elektrycznej na podstawie umowy kompleksowej i wytwarza energię elektryczną wyłącznie z odnawialnych źródeł energii w mikroinstalacji, w celu jej zużycia na potrzeby własne. Podmiot pragnący zostać prosumentem musi posiadać jedną umowę na zakup i dystrybucję energii (tzw. umowa kompleksowa).

Zgodnie z ustawą o odnawialnych źródłach energii prosumentem energii odnawialnej mogą być zarówno gospodarstwa domowe, jak i przedsiębiorstwa i inne podmioty,

dla których produkcja energii elektrycznej nie stanowi przedmiotu przeważającej działalności gospodarczej. Warunkiem jest produkcja energii wyłącznie ze źródeł odnawialnych na własne potrzeby w mikroinstalacji, a więc o łącznej mocy nie większej niż 50 kW.

Tzw. pakiet prosumencki przewiduje m.in.:

- wprowadzenie nowej definicji „prosumenta energii odnawialnej” i objęcie nią przedsiębiorców, dla których wytwarzanie energii nie stanowi przedmiotu przeważającej działalności gospodarczej. Prosument będzie mógł wytwarzać energię elektryczną w mikroinstalacji (moc do 50kW);
- objęcie tak zdefiniowanych prosumentów systemem opustów. Da im to możliwość wytwarzania energii elektrycznej na własne potrzeby.

Nadwyżki będą mogli „magazynować” w sieci elektroenergetycznej operatorów energetycznych, a następnie je odbierać, by zaspokoić swoje potrzeby energetyczne;

- rozliczanie energii w dłuższych cyklach rozliczeniowych, co umożliwi korzystanie z wyprodukowanej przez siebie energii w okresach niższej produkcji, która nie zaspokaja potrzeb przedsiębiorców;
- zobowiązanie ministra do spraw energii oraz ministra do spraw gospodarki do wydania, w porozumieniu, rozporządzenia wykonawczego określającego szczegółowe zasady i procedurę przyłączania do sieci mikroinstalacji należących do prosumentów, jak również zakres i zasady bilansowania oraz rozliczeń z prosumentami;
- rezygnację z obowiązku przygotowania projektu budowlanego dla najmniejszych mikroinstalacji do 6,5 kW;
- wprowadzenie możliwości lokalizowania mikroinstalacji na terenach, które w planach miejscowych mają przeznaczenie inne niż produkcyjne.

Prosument energii odnawialnej – jak nim zostać?

Nowelizacja ustawy o odnawialnych źródłach energii (OZE) sprawiła, że przedsiębiorcy, oprócz produkcji energii elektrycznej na własne potrzeby, będą mogli rozliczać nadwyżki w systemie korzystnych opustów. Dzięki temu staną się prosumentami, którymi do momentu wdrożenia pakietu prosumenckiego nie mogli zostać.

Nadwyżki energii będą magazynowane w sieci elektroenergetycznej u operatorów z możliwością ich odbierania w razie potrzeby. Korzyści z takiego rozwiązania z pewnością zauważy każde przedsiębiorstwo, które zainwestowało, bądź ma w planach inwestycję w firmową instalację fotowoltaiczną. Status prosumenta energii odnawialnej pozwoli więc na obniżenie kosztów energii elektrycznej do minimum.

System opustów

Dzięki systemowi opustów prosumenci energii odnawialnej mają możliwość bilansowania produkcji i zużycia energii elektrycznej w różnych porach dnia i roku. Wytworzona energia przekazywana jest do sieci elektroenergetycznej, która stanowi „wirtualny magazyn energii”.

Wytwarzanie i wprowadzanie do sieci energii elektrycznej nie stanowi działalności gospodarczej, a także pobieranie tej energii z sieci nie jest świadczeniem usług ani sprzedażą w rozumieniu ustawy o VAT. W zależności od sprzedawcy energii rozliczanie przeprowadzane jest w okresach rocznych lub półrocznych.

Więcej informacji:
<https://www.gov.pl/web/przedsiębiorczosc-technologie/rzad-przyjal-pakiet-prosumencki-male-i-srednie-firmy-beda-mogly-byc-prosumentami>

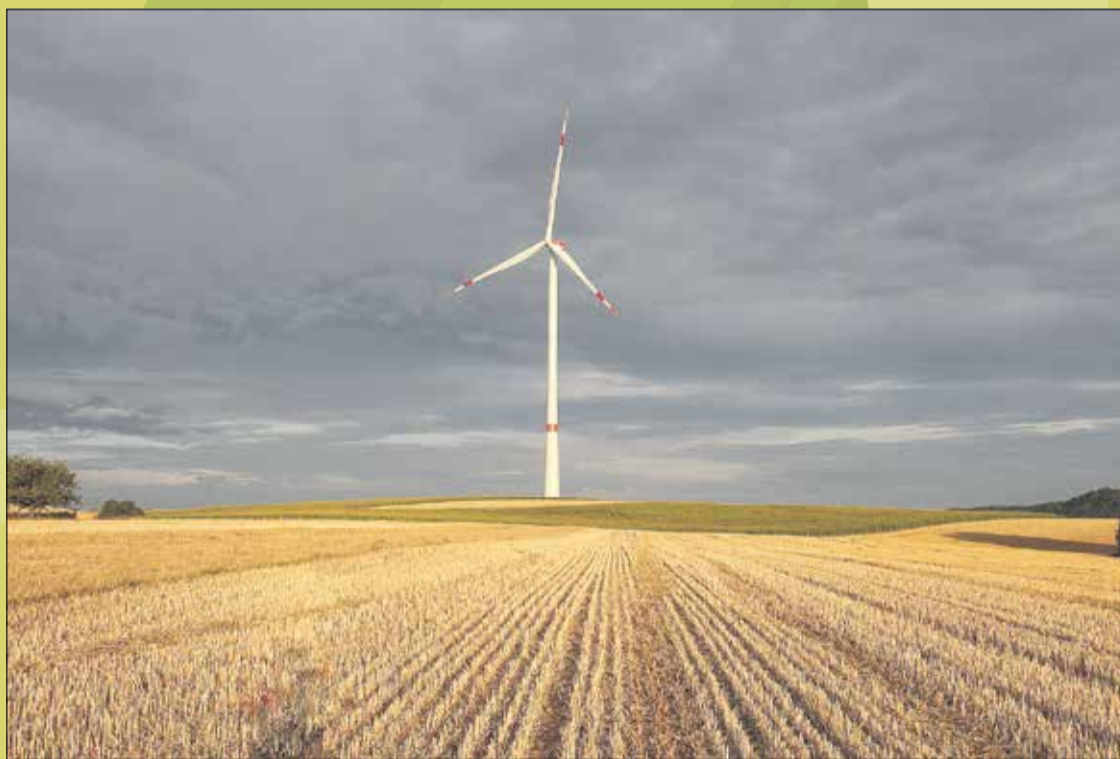
Agroenergia – wsparcie dla rolników

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ogłosił nabór wniosków o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Agroenergia”. Celem programu jest kompleksowe wsparcie związane z ograniczeniem negatywnego wpływu na środowisko prowadzonych działalności rolniczych poprzez dofinansowanie inwestycji służących budowaniu samodzielności energetycznej na obszarach wiejskich, co przyczyni się do zwiększenia lokalnego bezpieczeństwa energetycznego oraz m.in. poprawy jakości powietrza.

Przewidywane formy dofinansowania:

- dotacje – dla rolników indywidualnych zarezerwowano 80 mln zł, przy czym jedna dotacja może wynosić maksymalnie 800 tys. zł;
- pożyczka – na którą zarezerwowano 120 mln zł. Oprocentowanie pożyczki wyniesie: WIBOR 3M + 50 pb, nie mniej niż 2% przy okresie finansowania nie dłuższym niż 15 lat. Kwoty pożyczki będą się wahać między 100 tys. zł a 2 mln zł.

Na co można uzyskać dotację? Dofinansowaniu podlegają

inwestycje w nowe źródła energii elektrycznej i ciepłej:

- elektrownie wiatrowe do mocy 3 MWe;
- systemy fotowoltaiczne od 50 kWp do 1 MWp;
- małe elektrownie wodne do 5 MWe;
- źródła ciepła opalane biomasą – o mocy nie wyższej niż 20 MWt;
- kolektory słoneczne;
- biogazownie – obiekty wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła z wykorzystaniem biogazu

rolniczego 300 kW – 2 MW wraz z towarzyszącą instalacją wytwarzania biogazu rolniczego;

- pompy ciepła;
- towarzyszące magazyny energii.

Alokacja:

Kwota alokacji dla zwrotnych oraz bezzwrotnych form dofinansowania – do 200 000 tys. zł, z podziałem na:

- dla bezzwrotnych form dofinansowania – do 80 000 tys. zł;
- dla zwrotnych form dofinansowania – do 120 000 tys. zł.

Kwoty dotacji mogą wynosić maksymalnie do 40%, a pożyczki – do 100% kosztów kwalifikowanych. Nabór ma charakter ciągły, co oznacza, że wnioski

rozpatrywane będą na bieżąco, do wyczerpania środków. Ponieważ program ma m.in. na celu poprawę lokalnego bezpieczeństwa energetycznego i promuje koncepcję samowystarczalności energetycznej, to finansowane projekty obligatoryjne muszą uwzględniać przedsięwzięcie z zakresu utworzenia nowego źródła energii. Równocześnie weryfikowany jest uzyskany poziom zaspokojenia własnych potrzeb energetycznych wnioskodawcy.

W programie uwzględniono kryteria w zakresie maksymalnych jednostkowych kosztów brutto dla poszczególnych technologii OZE. Takie podejście zapewni transparentność oceny i zabezpieczy przed sztucznym zawyżaniem kosztów przedsięwzięć.

INFORMACJE O NABORZE: wnioski należy składać w terminie od 08.07.2019 r. do 20.12.2019 r. lub do wyczerpania alokacji środków.

Więcej informacji znajduje się pod linkiem: <http://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/agroenergia/nab/>

Sposób złożenia wniosku:

Przygotowane wnioski należy składać w wersji elektronicznej przez Generator Wniosków o Dofinansowanie („GWD”), a w przypadku braku możliwości zastosowania podpisu, o którym mowa w §2 ust. 4 Regulaminu naboru wniosków, oprócz przesłania wersji elektronicznej, należy złożyć wygenerowany przy użyciu GWD: <https://gwd.nfosigw.gov.pl/>:

- wydruk wniosku, zawierający na pierwszej stronie kod kreskowy;
- oświadczenia podpisane zgodnie z zasadami reprezentacji wniosku-jącego;

bezpośrednio w kancelarii NFOŚiGW

od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30 do 15:30 albo przesłać drogą pocztową lub kurierem na adres:

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ul. Konstruktorska 3A
02-673 Warszawa
z dopiskiem „Agroenergia”

Dla wniosków składanych w formie wydruku przesłanych pocztą lub kurierem za dzień wpływu uważa się dzień rejestracji (wpływu) ww. dokumentacji w kancelarii NFOŚiGW.

Warsztaty ze słomkarstwa

AGNIESZKA SARAD

Wydarzenia organizowane przez Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju zawsze cieszyły się dużym zainteresowaniem. Tym razem z warsztatów mogli skorzystać także dorośli.

17 października 2019 r. w Domu Kultury w Tuchowie odbyły się „Warsztaty ze słomkarstwa” skierowane do mieszkańców gmin: Gromnik, Rzepiennik Strzyżewski, Szerzyny, Ryglice oraz Tuchów. Uczestnicy zapoznali się z tajemnicami rękodzieła ludowego, czyli wyplatania ze słomy. Jest to sztuka czasochłonna, wymagająca dużej precyzji i umiejętności manualnych, lecz warta każdego wysiłku, gdyż ze słomy można zrobić praktycznie wszystko – od koszyków, po kapelusze i torebki. Podczas warsztatów wykonano m.in.: ozdoby choinkowe w postaci uroczych aniołków oraz koszyczki na szklanki, które, ku uciechu uczestników, po wykonaniu mogli zabrać do domów.

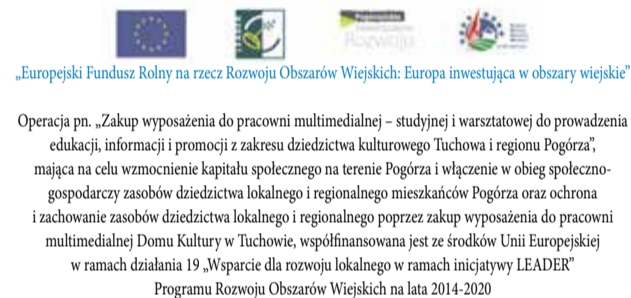

Zakup wyposażenia do pracowni multimedialnej – studyjnej i warsztatowej w Domu Kultury w Tuchowie

Miło nam poinformować, że Dom Kultury w Tuchowie jest w trakcie realizacji operacji pn. „Zakup wyposażenia do pracowni multimedialnej – studyjnej i warsztatowej do prowadzenia edukacji, informacji i promocji z zakresu dziedzictwa kulturowego Tuchowa i regionu Pogórza”.

3 września 2019 r. podpisana została umowa o przyznaniu pomocy pomiędzy Województwem Małopolskim a Domem Kultury w Tuchowie. Całkowity koszt operacji wynosi 50 475,83 zł, z czego wnioskowana kwota pomocy to 30 527,00 zł. Celem operacji jest wzmocnienie kapitału społecznego na terenie Pogórza i włączenie w obieg społeczno-gospodarczy zasobów dziedzictwa lokalnego i regionalnego mieszkańców Pogórza oraz ochrona i zachowanie zasobów dziedzictwa lokalnego

i regionalnego poprzez zakup wyposażenia do pracowni multimedialnej Domu Kultury w Tuchowie. W ramach operacji zakupione zostanie następujące wyposażenie: sprzęt komputerowy (rzutnik – projektor, laptop do rzutnika, zestaw komputerowy do filmów, zestaw komputerowy do publikacji, drukarka ze skanerem – urządzenie wielofunkcyjne), programy komputerowe (program do montażu filmów, program do składu i druku), sprzęt audio (interfejs audio, monitory studyjne, mikrofony pojemnościowe, statyw mikrofonowy, statywy ze złączem XLR, wzmacniacz słuchawkowy, słuchawki, kabel XLR 10 m, kable XLR 3 m), kamera cyfrowa, aparat fotograficzny oraz meble (stoliki konferencyjne, krzesła konferencyjne, biurka komputerowe, szafa biurowa).

R E K L A M A

Nie wycofuj się rakiem

Jeżeli jesteś w sile wieku pomiędzy 50. a 65. rokiem życia lub osobą w wieku 40-49 lat, zaliczaną do grupy podwyższonego ryzyka z powodu występowania w rodzinie przypadków nowotworu jelita grubego to zgłoś się na bezpłatne badania i upewnij się, że wszystko jest dobrze!

Bezpłatne badania jelita grubego

Zapisy i informacja tel:

728 588 355

Kolonoskopia to przesiewowe badanie jelita grubego. Jest najlepszą i najszybszą metodą wczesnej diagnostyki zmian nowotworowych.

II Turniej Kwalifikacyjny Małopolskich Mistrzostw Kadetek – Stary Sącz II miejsce UKS Lider MOSiR Tuchów

SŁAWOMIR WASIEK

Zdobyc światła szczyt
albo przeżyć taki dzień.
Te słowa piosenki
Artura Gadowskiego w pełni
oddają nastroje w młodej
ekipie tuchowskich liderów
po rozegraniu II Turnieju
MLK.

Wprawdzie żadnego szczytu
świata nie zdobyły – choć w drodze
powrotnej była szansa na jeden
w Beskidzie Sądeckim, lecz zbyt
duże zmęczenie po zawodach na to
nie pozwoliło – warto było jednak
zerwać się o 6.00 rano w niedzielny
poranek, aby przeżyć dzień, który na
długo zostanie w pamięci zawodniczek
z Tuchowa.

W rozegranym w Starym Sączu
turnieju dziewczęta z UKS Lider
Tuchów spotkały się z rówieśniczkami
z SOS Poprad Stary Sącz oraz
z drużyną Prądniczanki Kraków.
Już pierwsze spotkanie pokazało,
że jeszcze niedoświadczony zespół
z Tuchowa nie sprzeda tanio skóry
w konfrontacji z drużyną utytułowaną.
Wprawdzie w pierwszym
setcie dominowały gospodynie, lecz
w setach drugim i trzecim walka
była bardzo wyrównana. Niestety,
w końcówkach setów odgwiżdżano
kilka nieczystych odbić (trochę po
„aptekarsku”) i to rywalki cieszyły

się ze zwycięstwa. Mecz z Prądniczanką Kraków z pewnością przędzie do historii potyczek tuchowianek. To jeden z najlepszych meczów w wykonaniu liderów, nie tylko w tym sezonie. Zaczęły doskonale, podbudowane dobrą grą z zawodniczkami z Popradu. W ataku na lewym skrzydle doskonale radziła sobie Sara Sowa, straszyła blokiem Łucja Gawron, a mocne punktowe „floty” Darii Ciemięgi powiększały przewagę punktową. Do bardzo

dobrej gry wymienionych „dostroili” się pozostałe dziewczęta z zespołu. Spokój rozgrywających – Natalii Nalepki i Alicji Sobyry – oraz dobra gra w obronie spowodowały, że tuchowianki pewnie wygrały dwa pierwsze sety. W secie trzecim dobrą zmianę dały zawodniczki rezerwowe, przyczyniając się do wygrania również ostatniej partii.

Gratulacje dla całego zespołu!

Z LIDEREM - NUDA SIĘ NIE UDA Wycieczka do Krynicy Zdrój

R E K L A M A

OCHRONA

- Ochrona osób i mienia
- Zabezpieczanie imprez
- Systemy alarmowe i TV dozorowa
- Patrole interwencyjne

604 11 90 70 biuro@ochrona-orzel.pl www.ochrona-orzel.pl

Fundusze Europejskie Program Regionalny

Unia Europejska Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Poprawa jakości powietrza w gminie Tuchów poprzez wymianę starych kotłów i pieców na paliwa stałe w indywidualnych gospodarstwach domowych - na nowe, wykorzystujące również paliwa stałe

Cel projektu: Poprawa jakości powietrza

Beneficjent: Gmina Tuchów

MAŁOPOLSKA

www.mapadotacji.gov.pl

Fundusze Europejskie Program Regionalny

Unia Europejska Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Poprawa jakości powietrza w gminie Tuchów poprzez wymianę starych kotłów na paliwa stałe w indywidualnych gospodarstwach domowych - na nowe, wykorzystujące paliwa gazowe

Cel projektu: Poprawa jakości powietrza

Beneficjent: Gmina Tuchów

MAŁOPOLSKA

www.mapadotacji.gov.pl

Fundusze Europejskie Program Regionalny

Rzeczpospolita Polska

Unia Europejska Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Przebudowa stadionu MKS Tuchovia wraz z zagospodarowaniem „Skałki” w celu utworzenia ścieżki rekreacyjnej

Cel projektu: Rozwiązanie istotnych problemów społecznych mieszkańców obszaru rewitalizacji gminy Tuchów poprzez stworzenie na terenach podworskich infrastruktury rekreacyjnej i sportowej, dostosowanej do potrzeb różnych grup odbiorców.

Beneficjent: Gmina Tuchów

MAŁOPOLSKA

www.mapadotacji.gov.pl

Wyniki wyborów parlamentarnych w gminie Tuchów

Wniedzielę 13 października
odbyły się wybory parlamentarne. Poniżej przedstawiamy wyniki głosowania w gminie Tuchów.

Wybory do Sejmu RP:

KW Prawo i Sprawiedliwość

PIECZARKA Anna Maria – 2 121 głosów
SKRUCH Wojciech – 1 544 głosy
WOJTKIEWICZ Michał Jan – 1 201 głosów
SAK Piotr Paweł – 196 głosów
CZECH Anna Małgorzata – 134 głosy
KACZMARCZYK Norbert Jakub – 116 głosów
KRAJEWSKI Wiesław – 112 głosów
SZCZUREK-ŻELAZKO Józefa – 94 głosy

KW Polskie Stronnictwo Ludowe

KOSINIAK-KAMYSZ Władysław Marcin – 715 głosów
SORYS Stanisław Andrzej – 63 głosy
BIEDROŃ Adam Roman – 20 głosów

Koalicyjny Komitet Wyborczy Koalicja Obywatelska PO .N IPL ZIELONI

WARDZAŁA Robert Marian – 283 głosy
AUGUSTYN Urszula Danuta – 274 głosy
KRAMARCZYK Jolanta Agata – 15 głosów

KW Konfederacja Wolność i Niepodległość

KWAŚNIAK Czesław Alfred – 268 głosów
MACOŃ Radosław Michał – 46 głosów
WÓJCIKIEWICZ Konrad Mariusz – 37 głosów

KW Sojusz Lewicy Demokratycznej

JABŁOŃSKI Jacek Andrzej – 141 głosów
WOŹNIAK Jerzy Andrzej – 58 głosów
SKOWROŃSKA Ewa – 26 głosów

Mandaty (7) dla Komitetu Wyborczego Prawa i Sprawiedliwości zdobyli:

Anna Pieczarka
Józefa Szczurek-Żelazko
Urszula Rusecka

Wiesław Krajewski
Stanisław Bukowiec
Norbert Kaczmarczyk
Piotr Sak

Mandat (1) dla Komitetu Koalicji Obywatelskiej zdobyła Urszula Augustyn.

Mandat (1) dla Komitetu Polskiego Stronnictwa Ludowego zdobył Władysław Kosiniak-Kamysz.

Liczba głosów oddanych na komitety:
KOMITET WYBORCZY PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ – 5 745 głosów – 70,94%
KOMITET WYBORCZY POLSKIE STRONNICTWO LUDOWE – 893 głosy – 11,03%
KOALICYJNY KOMITET WYBORCZY KOALICJA OBYWATELSKA PO .N IPL ZIELONI – 640 głosów – 7,90%
KOMITET WYBORCZY KONFEDERACJA WOLNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ – 509 głosów – 6,29%

KOMITET WYBORCZY SOJUSZ LEWICY DEMOKRATYCZNEJ – 311 głosów – 3,84%

Wybory do Senatu RP:

WIATR Kazimierz Adam – KOMITET WYBORCZY PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ – 5 142 głosy – 63,96%

KARCINSKI Zbigniew – KOMITET WYBORCZY POLSKIE STRONNICTWO LUDOWE – 2 028 głosów – 25,22%

KLICH Dariusz Zbigniew – KOMITET WYBORCZY KONFEDERACJA WOLNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ – 870 głosów – 10,82%

Mandat senatora RP uzyskał Kazimierz Wiatr.

Pełne wyniki wyborów znajdują się na stronie Państwowej Komisji Wyborczej <https://wybory.gov.pl/sejmsenat2019/pl/wyniki/sejm/gm/121610>

15 i 16 LISTOPADA 2019
DOM KULTURY W TUCHOWIE

III TUCHOWSKI FESTIWAL PODRÓŻNIKÓW

15 listopada (piątek)

Dla szkół – klasy od I do VI

9.00 – 9.45 **Karol Gut i Aleksandra Sutkowska**
Autostopem po Europie.
<https://www.facebook.com/karolgutfotografia/>

10.00 – 11.00 **Dariusz Grochal**
2 lata dookoła świata 1926-1928.
Opowieść o zapomnianej podróży
polskich skautów dookoła świata samochodem.

Dla szkół – klasy od VII do VIII oraz ponadpodstawowe

11.15 – 12.00 **Jacek Matuszczak**
Film *Nowa Droga*, czyli o podróżach ze skaźcą szlakiem
św. Jakuba, wraz z komentarzem.
www.naszewedrowanie.blogspot.com

Nasze Wedrowanie

12.15 – 13.00 **Albin Marciniak**
Polska nie tylko na weekend – miejsca niezwykle,
szczególne, wyjątkowe, rekordowe i mało znane.
www.klubpodroznikow.com

Dla wszystkich zainteresowanych

18.00 – 18.45 **Dariusz Grochal**
2 lata dookoła świata 1926-1928. Opowieść o zapomnianej podróży
polskich skautów dookoła świata samochodem.

19.00 – 19.45 **Miłosz Kaleciński i Beata Nowik**
Off-road, podróże 4x4. Kaukaz północny – obalanie mitów.
www.przygody4x4.pl

19.45 – 20.00 **Przerwa**
Prezentacja „domu na kółkach” – terenówki off-roadowej
Miłosza Kalecińskiego i Beaty Nowik

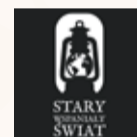
20.00 – 21.00 **Michał Szczęśniak**
Podróż intuicyjna – 3 lata
w Ameryce Południowej.
www.podrozintuicyjna.pl

16 listopada (sobota)

Dla wszystkich zainteresowanych

18.00 – 18.45 **Rafał Wierzbicki i Kuba Dorosz**
Góry Skaliste w starym wspaniałym stylu.
www.starywspanialywiat.pl

19.00 – 19.45 **Karol Gut i Aleksandra Sutkowska**
Autostopem po Europie.
<https://www.facebook.com/karolgutfotografia/>

20.00 – 20.45 **Mateusz Karaś**
Podróż po Afryce, czyli jak odwiedziłem 25 krajów
tego kontynentu.

W przerwach:

- prezentacja stoisk promocyjnych podróżników, firm, instytucji i organizacji,
- animacje i konkursy dla dzieci i młodzieży przygotowane przez Dom Wczasów Dziecięcych w Jodłówce Tuchowskiej, Dom Kultury w Tuchowie oraz Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego.

ORGANIZATORZY

PATRONAT HONOROWY

PARTNERZY

Więcej informacji na stronach: www.mypogorzanie.pl oraz www.facebook.com/TuchowskiFestiwalPodroznikow

PATRONAT MEDIALNY

tuchowski

TYDZIEŃ NIEPODLEGŁOŚCI W GMINIE TUCHÓW

3 - 15 LISTOPADA 2019

	3.11. (niedziela) godz. 10.00	Pogórzański Bieg Niepodległości	Wieża widokowa na Brzance, Jodłówka Tuchowska
	4.-15.11.	Akademie niepodległościowe w szkołach gminy Tuchów	Szkoły z gminy Tuchów
	7.11. (czwartek) godz. 17.00	Program artystyczny pt. Tym, którym zawdzięczamy wolność	Sala widowiskowa Domu Kultury w Tuchowie
	8.11. (piątek) godz. 18.00 - 21.00	II Niepodległościowa Noc w Muzeum	Muzeum Miejskie w Tuchowie
	10.11. (niedziela) godz. 11.00	XXI Złot Niepodległościowy „Łowczówek 2019”	Cmentarz nr 171 w Łowczówku
	11.11. (poniedziałek) godz. 10.30	Gminne obchody Narodowego Święta Niepodległości	Kościół św. Jakuba, Rynek, Dom Kultury w Tuchowie
	11.11. (poniedziałek) godz. 15.30	Apel Pamięci	Cmentarz nr 158 na Garbku
	15.11. (piątek) godz. 17.00	Wesele S. Wyspiańskiego	Sala gimnastyczna szkoły podstawowej w Siedliskach